

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ AİLE KAVRAMINA YÖNELİK METAFORİK ALGILARI

Hülya GÜLAY OGELMAN*, Özlem İBİŞ**, Betül SARI***

Makale Geliş Tarihi: 27.01.2025

Makale Kabul Tarihi: 17.06.2025

Özet

Bu çalışmada okul öncesi öğretmen adaylarının aile konusuna yönelik altı kavramla (anne, baba, kardeş, aile, aile kurmak, çocuk sahibi olmak) ilgili metaforik algılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma grubunda 128 okul öncesi öğretmeni adayı yer almaktadır. Bulgulara göre öğretmen adayları anne kavramına yönelik 62 metafor geliştirip, en çok güneş, melek ve öğretmen metaforlarını ifade etmiştir. Baba kavramına yönelik olarak 67 metafor üretilip en sık dağ, ağaç ve çınar metaforlarını dile getirmişlerdir. Öğretmen adayları kardeş kavramına yönelik olarak 89 metafor geliştirmiş, ilk 3 sırada da dost, ayna ve kedi yer almıştır. Aile kavramına yönelik olarak 90 metafor üretilerek en sık ev, ağaç ve nar metaforları belirtilmiştir. Aile kurmak ile ilgili olarak 95 metafor geliştirilmiş, en sık bina inşa etmek, yapboz, yeni ev metaforları ifade edilmiştir. Aile kurmak ile ilgili olarak kavramsal temalar 21 kategoride ifade edilmiş, ilk üç sırada ise riskli, geliştirici ve bütünsel bir varlık temaları belirtilmiştir. Çocuk sahibi olmak ile ilgili olarak 100 metafor geliştirilmiş olup ağaç, mutluluk, çocuk yetiştirmek ilk üç metafor içinde yer almıştır. Çocuk sahibi olmak kavramına yönelik temalarda ise 12 kategori ifade edilmiş, ilk 3 sırada şekillendirici, zor ve değerli bir varlık belirtilmiştir. Genel olarak öğretmen adaylarının altı kavramla ilgili metaforlarının çeşitlilik gösterdiği söylenebilir. Ayrıca anne ve baba ile ilgili metaforlar benzerlikler göstermektedir. Ek olarak anne, baba, kardeş, aile, aile kurmak kavramları ile ilgili az da olsa olumsuz temalar üretilmiş olup, aile kurmak ve çocuk sahibi olmak kavramlarına yönelik olarak temkinli bir bakış açısını ifade eden temaların ifade edildiği görülmektedir. Bu noktada, öğretmen adaylarının aile yaşantılarının, deneyimlerinin bakış açılarını etkilediği ifade edilebilir. Bununla birlikte özellikle son yıllardaki toplumsal değişimin ve ekonomik koşulların öğretmen adaylarının bakış açısını etkileyebileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Metafor, aile kavramı, okul öncesi öğretmen adayları, okul öncesi.

* Profesör, Sinop Üniversitesi, ogelman@sinop.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4245-0208

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Sinop Üniversitesi, oslem.ibis06@icloud.com, ORCID: 0009-0000-0548-8808

*** Araştırma Görevlisi, Sinop Üniversitesi, bsari@sinop.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6799-923X

PRESCHOOL TEACHER CANDIDATES' METAPHORICAL PERCEPTIONS OF THE CONCEPT OF FAMILY

Abstract

This study aimed to investigate the metaphorical perceptions of preschool teacher candidates regarding six concepts related to family (mother, father, sibling, family, starting a family, having children). There are 128 preschool teacher candidates in the study group. According to the findings, teacher candidates developed 62 metaphors for the concept of mother, and the most common metaphors were sun, angel, and teacher. 67 metaphors were produced for the concept of father, and the most frequently mentioned metaphors were mountain, tree, and plane tree. Teacher candidates developed 89 metaphors for the concept of a sibling, and the first three were friend, mirror, and cat. 90 metaphors were produced for the concept of family, and the most frequently used metaphors were house, tree, and pomegranate. 95 metaphors were developed for starting a family, and the most frequent metaphors were building, puzzle, and new house. Conceptual themes were expressed in 21 categories for starting a family, and the first three themes were risky, improving, and holistic existence. 100 metaphors were developed regarding having children; tree, happiness, and raising children were among the first three metaphors. In the themes regarding the concept of having children, 12 categories were expressed, and the first three were formative, challenging, and valuable entities. In general, it can be said that the metaphors of the teacher candidates regarding the six concepts were diverse. In addition, the metaphors regarding mother and father were similar. Additionally, a few negative themes have been produced regarding the concepts of mother, father, sibling, family, and starting a family, and it is seen that themes expressing a cautious perspective towards the concepts of starting a family and having children are expressed. At this point, it can be stated that the family lives and experiences of the teacher candidates affect their perspectives. In this regard, it is thought that especially social changes and economic conditions in recent years may affect the perspectives of teacher candidates.

Keywords: Metaphor, family concept, preschool teacher candidates, preschool.

1. GİRİŞ

Toplumun en küçük birimi olan aile, temel olarak anne, baba ve çocuklardan oluşmaktadır. Aile bireylerinin deneyimleri, bireysel özellikleri, kültür, anne-babanın eğitim düzeyi, çocuk sayısı başta olmak üzere birçok unsur doğrultusunda aile üyeleri arasındaki iletişim ve etkileşim farklılaşabilmektedir (Kara, 2018). Bireye rehber olup onun güvenliğini sağlama işlevine sahip olan aile, bireyle toplum arasında köprü işlevi görmektedir (Özyürek vd., 2015). Bu köprü işlevinin yanı sıra aile çocuğun gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Çocukları hayata hazırlamak ve topluma yararlı bireyler yetiştirmek için ebeveynler çocuklara koşulsuz sevgi gösterebilmektedirler. Anne ve babalar, sevginin yanı sıra çocuğun eğitimiyle ilgili konularda da bir otorite görevi görmektedir. Bununla birlikte ebeveynlerden çocuklarını gelişimsel özellikleri açısından da tanımları beklenmektedir. Belirtilenler doğrultusunda anne-baba-çocuk arasında sağlıklı bir bağın oluşması beklenmektedir. Bu durum hem aileye hem de topluma önemli yararlar sağlayabilecektir (Arslan, 2022). Anne babalar çocukların sadece gelişimleri için değil eğitimleri için de çocuklara rol modeldir. Belirtilen işlevler, görevler ve sorumluluklar tüm aileler için geçerlidir. Bunların yanı sıra sağlam bir toplumun temeli için ailenin çocuğun eğitimine önem vermesi gereklidir. Görüldüğü üzere aile, toplumun en temel yapı taşı olmakla birlikte çocuğun gelişim ve eğitimi için de ilk adımların atıldığı yapıdır (Ereş, 2009). Ailenin yanı sıra çocuğun gelişiminde ve eğitiminde önemli rol oynayan yetişkinlerden biri de öğretmenlerdir. Okul öncesi öğretmenleri, etkileşim, yaratıcılık gibi becerileri ile hem okul öncesi eğitiminin kalitesini hem de çocukların gelişimlerini etkilemektedir. Çocuğun öğretmeniyle kurduğu iletişimin kalitesi hem ailesi hem de akranları ile kurduğu iletişimi

etkilemektedir (Atış Akyol vd., 2021). Bu etkileşim süreci, öğrenme ortamındaki zengin deneyimler aracılığıyla çocuk ve öğretmen arasında etkili iletişimi güçlendirebilmektedir. Böylece öğretmen, çocukların önceki ve yeni öğrenmelerinde en etkili kişilerden biri haline gelebilir. Bunun yanı sıra çocukların başarılı olabilmesi için öğretmenlerin de mesleğini en iyi şekilde yapması, ciddiye alması gerekmektedir (Toptan Uzunçarşılı vd., 2022). Alan yazına bakıldığında okul öncesi dönem öğretmeni ile sağlıklı etkileşim içerisinde olan çocukların, üst eğitim basamaklarında daha az problem yaşayabildikleri, daha yüksek okul performansı sergileyebildikleri, sosyal ilişkilerde daha başarılı oldukları, okula uyum problemleriyle daha az karşılaşabildikleri ortaya çıkmıştır (Atış Akyol vd., 2021). Bu araştırmada, okul öncesi öğretmen adaylarının aile kavramına yönelik metaforik algıları ele alınmıştır.

Metafor kelimesi, Türk Dil Kurumu'nun sözlüğünde "mecaz" olarak geçmektedir (Türk Dil Kurumu Sözlükleri, 2024). Mecaz ise bir kelimeyi veya kavramı kabul edilenin dışında başka anlamlara gelecek biçimde kullanmadır (Türk Dil Kurumu Sözlükleri, 2024). Günümüzde retorik (edebiyat, anlatı sanatı, belagat) bir terim olarak bilinse de metafor, psikoloji, sosyoloji, dilbilim ve pedagoji gibi birçok bilim dalında anlatım ve öğretim aracı olarak kullanılabilir (Demir ve Karakaş Yıldırım, 2019). Bu bağlamda, bilinen bir alandaki bilgileri kıyaslamaya, benzetmeye, anlatmaya ve bilgiyi başka bir bilgi ile ifade etmeye yarayan bir unsurdur. Bununla birlikte soyut nesne veya olguların somutlaştırılmasını sağlamaktadır (Bozkır ve Kanak, 2023). Metafor yöntemi ise bir olgunun başka bir olguya benzetilerek açıklanması durumudur. Diğer bir ifade ile bir şeyi ona benzeyebilecek farklı bir şey ile karşılaştırarak benzeyen özelliklerinin belirtilmesidir (Bayrı ve Akçacı, 2020). Metaforlar hayatın her alanında yer alabilir. Böylece gelecekteki davranışlar adına rehber olabilmektedir (Parın, 2017). Günlük etkileşimi kolaylaştıran, kelimelere estetik değer katan, eğitimde ise anlamlı öğrenmeler için temel oluşturabilen bir kavram olan metaforlar iletişim ve zihinsel süreçlerde bir iletişim unsuru haline gelmiştir (Demir ve Karakaş Yıldırım, 2019).

Bu çalışmayı oluşturan kavramlar aile, okul öncesi öğretmeni ve metafordur. Aile doğrudan ve dolaylı olarak çocuğun gelişimini etkileyebilmektedir. Bununla birlikte öğretmen de anne baba gibi çocuğun hayatında önem taşıyan yetişkinlerden biridir. Okul öncesi öğretmenleri, formal eğitim sürecinde çocuğun ilk tanıştığı öğretmen olarak farklı bir yere sahiptir. Bu çalışmada da okul öncesi öğretmen adaylarının aileye yönelik altı (anne, baba, kardeş, aile, aile kurmak, çocuk sahibi olmak) kavramla ilgili metaforik algılarını ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Bu sayede çocukların hayatında önem taşıyan okul öncesi öğretmen adaylarının aileye yönelik metaforik algılarını farklı kavramlar eşliğinde ele alınması söz konusudur. Türkiye'de okul öncesi öğretmen adayları ve okul öncesi öğretmenleriyle yapılan metaforik çalışmalar özellikle son yıllarda artış gösteren araştırmalarla çeşitlilik göstermektedir. Bu çalışmalarda, yaratıcılık (Pekdoğan ve Kanak, 2015), aile (Sönmez vd., 2018), öğretmen (Özevin ve Kaya, 2020), okul öncesi öğretmeni (Akgün, 2016; Giren, 2015; Koçer vd., 2015), demokrasi (Yağan Güder ve Yıldırım, 2014), okul öncesi öğretmenliği programı (Uysal vd., 2016), çocuk (Kuyucu vd., 2013; Lüle Mert, 2021), müzik (Acay Sözbir ve Çamlıbel Çakmak, 2016; Pektaş vd., 2023), bilim ve bilim insanı (Şenel ve Aslan, 2014), okul öncesi eğitim (Avcı, 2021), fen kavramı (Duran, 2020), geometrik şekil (Lüle Mert, 2019), aile katılımı etkinlikleri (Avcı, 2023), lisans üstü eğitim (Atıcı vd., 2019), kültürel miras

(Güngör vd.,2022), oyun (Ünal, 2017), çevre (Gülay Ogelman vd., 2022), metaforik metabiliş (Debra, 2021), okul bağlamındaki rol algısı (Kokkosi vd., 2022), yeni çıkarımlar için metafor kullanımı (Zhu ve Gopnik, 2023) gibi farklı konuların ele alındığı görülmektedir. Bu çalışmada okul öncesi öğretmen adaylarının aile konusuna yönelik altı kavramla (anne, baba, kardeş, aile, aile kurmak, çocuk sahibi olmak) ilgili metaforik algılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu noktada çalışmanın özgün olduğu söylenebilir. Genelde konu ile ilgili çalışmalarda tek kavrama odaklanıldığı görülmektedir. Bu çalışmada ise bir konunun farklı kavramlarla ele alınması ve bu sayede derinlemesine değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Ek olarak yapılan alan yazın taramasında okul öncesi öğretmen adaylarının aile kavramına yönelik metaforik algılarını ortaya koyan çalışmalar oldukça azdır. Alan yazın taramasının sonucunda, aile kavramına yönelik altı kavramı bir arada barındıran bir çalışmaya da rastlanılmamıştır. Bu araştırma anne, baba, kardeş, aile, aile kurmak ve çocuk sahibi olmak üzere altı farklı kavramı eş zamanlı inceleyerek hem derinlemesine hem de çok boyutlu bir bakış açısı sunmaktadır. Bu açıdan da çalışmanın özgün olduğu, alan yazına katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Ek olarak araştırma bulgularının öğretmen yetiştirme programları açısından önem taşıdığı söylenebilir. Şöyle ki, öğretmen adaylarının aile konusuna yönelik metaforik algılarının ortaya çıkarılması, öğretmen eğitimindeki çeşitli derslerin içeriklerinin güncellenmesine rehberlik edebilir. Bulgular, öğretmen adaylarının aile algısına yönelik uygulamalı çalışmaların gerekliliğine dikkat çekebilir. Okul öncesi öğretmen adayları sadece küçük çocuklarla değil aileleriyle de çalışacakları için aile kavramına yönelik algılarının ortaya konulması, öğretmen eğitimi ve hizmet içi eğitimlerde konunun ele alınmasına rehberlik edebilir.

Araştırmanın alt amaçları şu şekildedir:

1. Öğretmen adaylarının “anne” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?
2. Öğretmen adaylarının “baba” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?
3. Öğretmen adaylarının “kardeş” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?
4. Öğretmen adaylarının “aile” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?
5. Öğretmen adaylarının “aile kurma” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?
6. Öğretmen adaylarının “çocuk sahibi olma” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?
7. Bu metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?

2. YÖNTEM

Bu araştırma, okul öncesi öğretmen adaylarının anne, baba, kardeş, aile, aile kurmak ve çocuk sahibi olma kavramlarına yönelik algılarını metafor analizi yoluyla ortaya koyan nitel bir çalışmadır. Metafor, nitel veri toplama yöntemlerinden biridir (Güneş ve Fırat, 2016). Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilimden (fenomenoloji) yararlanılmıştır. Olgubilim deseni, katılımcıların bir olguya yönelik deneyimlerini/algılarını ortaya koyduğu bir araştırma yöntemidir (Creswell, 2017). Fenomenolojik bir çalışma, bir kavram veya fenomenle ilgili yaşanan deneyimlerin bireyler için anlamını ortaya çıkarmaktadır. Araştırmacılar, bir fenomeni ortaya koyarken katılımcıların ortak yönlerini açıklamaya odaklanırlar (Kıral, 2021). Bu

çalışmada betimleyici fenomenoloji yönteminden yararlanılmıştır. Bu yöntemde amaç, fenomeni tanımlamak, betimlemektir ve araştırmacının önyargıları araştırma dışında tutulmaktadır (Kıral, 2021).

2.1.Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunda, 128 okul öncesi öğretmen adayı yer almaktadır. Çalışma grubu kolay ulaşılabılır örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının 110'u (%86.0) kadın, 18'i (%14.0) erkektir. Katılımcıların 22'si (%17.2) 1. sınıf, 40'ı (%31.2) 2. sınıf, 49'u (%38.3), 3. sınıf, 17'si (%13.3) 4. sınıf öğrencisidir.

2.2.Veri Toplama Araçları

Araştırmada öncelikle Sinop Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan gerekli izin alınmıştır (30.12.2022 tarihli ve 2022/248 sayılı karar). Ardından araştırmaya katılmayı kabul eden öğretmen adaylarından onam alınmıştır. Katılımcıların bu araştırma kapsamında ele alınan altı kavrama yönelik sahip oldukları metaforları ortaya koymak amacıyla sırasıyla “Anne/Baba/Kardeş/Aile/Aile Kurmak/Çocuk Sahibi Olmak ..... gibidir, çünkü.....” ifadelerini tamamlamaları istenilmiştir. Bu ifadeler belirtilen sırayla katılımcılara verilmiş olup bir kavrama yönelik metafor yazımı tamamlanınca diğer kavrama geçilmiştir. Katılımcılara verilen metafor üzerinde odaklanmaları istenmiştir. Katılımcılar, kendilerine verilen kağıtlara görüşlerini yazmışlardır. Katılımcılardan isim alınmamış, her katılımcıya kod numarası verilmiştir. Veri toplama süreci yaklaşık 40 dakika sürmüştür. Öğretmen adaylarının altı kavrama yönelik yazdığı metaforlar “doküman” olarak bu araştırmanın verilerini oluşturmaktadır.

2.3.Verilerin Analizi

Bu araştırmanın veri analizinde içerik analizinden yararlanılmıştır. İçerik analizinde metaforların kodlanması, kategorilerin oluşturulması, geçerlik ve güvenilirlik olmak üzere üç aşama yer almıştır. Metaforların kodlanmasında öğretmen adayları tarafından doldurulan dokümanlarda yazılı olan ifadeler incelenerek metaforlar ve nedenleri bilgisayar ortamına geçirilmiştir. Kodlar oluşturulurken her kod için ilgili metafor ismi kullanılmıştır. Kategorilerin oluşturulma aşamasında, metafor kodları katılımcıların her bir kavrama bakış açısı bakımından incelenip kategorilere ayrılmıştır. İç güvenilirlik adına metaforların kodlanması ve kategorilerin oluşturulması, araştırmacıların ikisi tarafından ayrı ayrı yapılmıştır. Güvenirlik analizinde, Miles ve Huberman (1994)'ın geliştirdiği formül ($\text{Güvenirlik} = \frac{\text{Görüş Birliği}}{\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı}} \times 100$) doğrultusunda iki araştırmacının kodlamaları ve kategorilerinin karşılaştırılmıştır. Yapılan değerlendirmede, kodlayıcılar arası güvenilirlik değeri %88 olarak belirlenmiştir. Bulgular frekans ve yüzde dağılımlarıyla nicel olarak sunulurken diğer yandan katılımcı yanıtlarına nitel olarak da yer verilmiştir. Nicel veri analizinde Excell programından yararlanılmıştır. Miles ve Huberman (1994), kodlayıcılar arası görüş birliğinin en az %80 olması durumunda güvenirliliğin sağlanabildiğini ifade etmişlerdir.

3. BULGULAR

Tablo 1’de katılımcıların “anne” kavramına yönelik oluşturdukları metaforlar yer almaktadır.

Tablo 1. “Anne” kavramına ilişkin geliştirilen metaforların frekansları

Sıra	Metafor Adı	Frekans	Sıra	Metafor Adı	Frekans
1	Güneş	20	32	Kahraman	1
2	Melek	12	33	Gökyüzü	1
3	Öğretmen	10	34	Cennet	1
4	Kitap	5	35	Oksijen	1
5	Çiçek	4	36	Süt	1
6	Kalp	4	37	Çikolata	1
7	Su	4	38	Fırtına	1
8	Ev	3	39	Robot	1
9	Mum	2	40	Nefes almak	1
10	Toprak	2	41	Ayna	1
11	Ağaç	2	42	Ahtapot	1
12	Sanatçı	2	43	Şiir	1
13	Ay	2	44	Çatı	1
14	Yorgan	2	45	Arı	1
15	Yuva	2	46	Keşfedilmemiş	1
16	Sarmaşık	2	47	Rehber	1
17	Pusula	2	48	Kuş	1
18	İlaç	2	49	Tanrı	1
19	Işık	2	50	Gelişim kitabı	1
20	Dost/Arkadaş	2	51	Gül	1
21	Ateş	1	52	Kalkan	1
22	Kıyafet	1	53	Evin direği	1
23	Kalem tutan el	1	54	Ağaç kökü	1
24	Yazar	1	55	Mutluluk	1
25	Dünya	1	56	İsveç çakısı	1
26	Sözlük	1	57	Kanatsız melek	1
27	Kanguru	1	58	Kutup Yıldızı	1
28	Yastık	1	59	Evin çatısı	1
29	Para	1	60	Süper kahraman	1
30	Yeni yıkanmış nevresim takımı	1	61	Bir öğretmen/koruyucu	1
31	Tohum	1	62	Öğretmen/yıldız	1
Toplam					128

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların “anne” kavramına ilişkin 62 metafor geliştirilip, en çok söylenen ilk üç metaforun güneş (n=20), melek (n=12) ve öğretmen (n=10) olduğu belirlenmiştir.

Anne kavramına yönelik kategoriler Tablo 2’de belirtilmektedir.

Tablo 2. “Anne” kavramına yönelik kategoriler

Sıra	Kavramsal Temalar	İlgili Metaforlar	Frekans	Yüzde
1	Yaşam Kaynağı	Su (4), Kalp (4), Güneş (20), Tohum (1), Toprak (2), Dünya (1), Para (1), Oksijen (1), Süt (1), Nefes alma (1), Süper kahraman (1), Evin çatısı (1), Evin direği (1), Ağaç kökleri (1)	40	31.3
2	Koruyan, Kollayan	Melek (12), Kahraman (1), Çatı (1), Yorgan (2), Kıyafet (1), Ev (3)	20	15.6
3	Yol Gösterici	Öğretmen (10), Ay (2), Pusula (2), Kutup yıldızı (1), Işık (2), Gelişim kitabı (1)	18	14.1
4	Fedakâr Bir Varlık	Ağaç (2), Ateş (1), Mum (2), Kanguru (1), Arı (1), Kuş (1)	8	6.2
5	Huzur Kaynağı	Yeni yıkanmış nevresim takımı (1), Yuva (2), Çiçek (4)	7	5.4
6	Güvenilir	Kitap (5), Tanrı (1)	6	4.6
7	Sevgi Kaynağı	Sarmaşık (2), Yastık (1), Kanatsız melek (1), Gökyüzü (1), Kalkan (1)	6	4.6
8	Değerli Bir Varlık	Keşfedilmemiş (1), Cennet (1), Şiir (1), Gül (1)	4	3.1
9	Güçlü Bir Varlık	Kalem tutan el (1), Robot (1), Dost/Arkadaş (2)	4	3.1
10	Biçimlendirici	Sanatçı (2), Yazar (1)	3	2.3
11	Eğiten, Bilgi Veren	Sözlük (1), Öğretmen/yıldız (1), Rehber (1)	3	2.3
12	Yetenekli Bir Varlık	İsveç çakısı (1), Bir öğretmen ve koruyucu (1), Ahtapot (1)	3	2.3
13	Mutluluk Kaynağı	Çikolata (1), Mutluluk (1)	2	1.5
14	Şifa Kaynağı	İlaç (2)	2	1.5
15	Zayıf Bir Varlık	Fırtına (1)	1	0.7
16	Yansıtıcı Bir Varlık	Ayna (1)	1	0.7
Toplam			128	100

Tablo 2 incelendiğinde, öğretmen adaylarının anne metaforuna ilişkin olarak verdikleri cevapların 16 kategori oluşturduğu söylenebilir. Kategoriler içerisinde en çok söylenen ilk üç kategori, yaşam kaynağı, koruyan kollayan ve yol gösterici olarak anne kategorileridir.

Yaşam kaynağı olarak anne kategorisinde 12 metafor türü yer almaktadır. Örnek ifade: “Anne tohum gibidir çünkü küçüktür, gelişir, büyür ve arkasına binlerce tohum bırakır. O tohum asırlarca devam eder. Ağaç olur, dalı kırılır ama yine de yıkılmaz, hayat doludur.”

Koruyan, kollayan olarak anne, bu kategoriyi 6 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: “Anne ev gibidir çünkü her şeyde sığınacağımız kişi odur.”

Yol gösterici olarak anne, bu kategoriyi 6 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: “Anne pusula gibidir çünkü karanlıkta kaybolduğumuzda yolumuzu bulmamızı sağlar, bize doğru yolu gösterir.”

Fedakâr bir varlık olarak anne kategorisinde 6 metafor türü bulunmaktadır. Örnek ifade: *“Anne ateş gibidir çünkü kendi etrafına sıcaklık ve ışık verirken kendisi yavaş yavaş tükenir.”*

Huzur kaynağı olarak anne kategorisini 3 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: *“Anne çiçek gibidir çünkü onu her kokladığınızda içiniz ferahlar.”*

Güvenilir olarak anne kategorisinde 2 metafor türü bulunmaktadır. Örnek ifade: *“Anne tanrı gibidir çünkü hayata inandırır.”*

Sevgi kaynağı olarak anne kategorisinde 5 metafor türü vardır. Örnek ifade: *“Anne gökyüzü gibidir çünkü sonsuz bir sevgisi, merhameti ve bize olan şefkati o kadar büyüktür.”*

Değerli bir varlık olarak anne kategorisinde 4 metafor türü bulunmaktadır. Örnek ifade: *“Anne şiir gibidir çünkü herkes için farklı anlamlı, herkesin yapabileceği bir şey değildir.”*

Güçlü bir varlık olarak anne kategorisinde 3 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: *“Anne kalem tutan el gibidir çünkü boş bir kâğıdı doldurmak da boş bırakmak da annenin elindedir.”*

Biçimlendirici olarak anne, kategorisinde 3 metafor türü bulunmaktadır. Örnek ifade: *“Anne sanatçı gibidir çünkü var olan her şey onun eseridir.”*

Eğiten, bilgi veren olarak anne, kategorisini 3 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: *“Anne sözlük gibidir çünkü aradığımız bilmediğimiz her şey ondadır.”*

Yetenekli bir varlık olarak anne, kategorisinde 3 metafor vardır. Örnek ifade: *“Anne İsvaç çakısı gibidir çünkü her türlü şeyde bize yardım eder, tüm ihtiyaçlarımızı karşılar, hemen yanımızda olur.”*

Mutluluk kaynağı olarak anne, kategorisinde 2 metafor türü yer almaktadır. Örnek ifade: *“Anne çikolata gibidir çünkü her ne olursa olsun onun yanına gittiğimizde mutluluk verir.”*

Şifa kaynağı olarak anne kategorisinde 1 metafor türü bulunmaktadır. Örnek ifade: *“Anne ilaç gibidir çünkü tüm dertlere çare olur.”*

Zayıf bir varlık olarak anne, kategorisinde bir metafor bulunmaktadır. Örnek ifade: *“Anne fırtına gibidir çünkü bazen üstesinden gelemediği durumlarda hem kendine hem çevresine zarar verir.”*

Yansıtıcı bir varlık olarak anne, kategorisinde 1 metafor türü yer almaktadır. Örnek ifade: *“Anne ayna gibidir çünkü ona baktığımızda kendimizi görürüz.”*

Tablo 3'te “baba” kavramına yönelik oluşturulan metaforlar yer almaktadır.

Tablo 3. “Baba” kavramına ilişkin geliştirilen metaforların frekansları

Sıra	Metafor Adı	Frekans	Sıra	Metafor Adı	Frekans
1	Dağ	17	35	Ruh	1
2	Ağaç	13	36	Yıkılmayan duvar	1
3	Çınar	10	37	Şemsiye	1
4	Süper kahraman	7	38	Beyin	1
5	Öğretmen	6	39	Liman	1
6	Güneş	4	40	Kayık küreği	1
7	Aslan	3	41	Rehber	1
8	Ev	3	42	Para	1
9	Kuş	2	43	Çatı	1
10	Su	2	44	Yuva	1
11	Mum	2	45	Kaya	1
12	Dost	2	46	Kurtarıcı	1
13	Gölge	2	47	Zaman	1
14	Ağaç gölgesi	2	48	Ev bacası	1
15	Güven	1	49	Sigorta şirketi	1
16	Okyanus	1	50	Yorgan	1
17	Dışarı sert içi yumuşak nesne	1	51	3 Ayaklı bir masanın 3. ayağı	1
18	Köpek	1	52	Kale	1
19	Kapalı kutu	1	53	Robot	1
20	Ev tabanı	1	54	Anne	1
21	Kalemin içindeki uç	1	55	Dünya	1
22	Toprak	1	56	Bazen sıcak güneş bazen bulut bazen de dağ	1
23	Zırh	1	57	Güvenlik kilidi	1
24	Koltuk	1	58	Anlık eğlence	1
25	Kolon	1	59	Yaşam koçu	1
26	Işık	1	60	Güvenlik sistemi	1
27	Yemek	1	61	Her şey	1
28	Telefon	1	62	Direk	1
29	Fener	1	63	Tecrübe ağacı	1
30	Demir	1	64	Evin direği	1
31	Hükümdar	1	65	Kanat	1
32	Ayna	1	66	Ampul	1
33	Gard	1			
34	Kollar	1	67	Güven duygusu	1
				Toplam	128

Tablo 3 incelendiğinde, katılımcıların “baba” kavramına ilişkin toplam 67 metafor geliştirdiği görülmektedir. Bulgulardan sık söylenen ilk üç metafor dağ (n=17), ağaç (n=13) ve çınar (n=10) şeklindedir.

Baba kavramına yönelik olarak katılımcılar tarafından ifade edilen metaforlar Tablo 4’te belirtilmektedir.

Tablo 4. “Baba” kavramına yönelik kategoriler

Sıra	Kavramsal Temalar	İlgili Metaforlar	Frekans	Yüzde
1	Güçlü bir varlık	Dağ (17), Ağaç (13), Süper kahraman (7), Koltuk (1), Demir (1), Hükümdar (1), Kaya (1), Güvenlik sistemi (1)	42	32.8
2	Koruyan, kollayan	Şemsiye (1), Çınar (10), Ev tabanı (1), Kuş (2), Zırh (1), Gard (1), Kollar (1), Ruh (1), Yıkılmayan duvar (1), Aslan (3), Çatı (1), Gölge (2), Kurtarıcı (1), Sigorta şirketi (1), Yorgan (1), Kale (1), Bazen sıcak güneş bazen bulut bazen de dağ (1), Güvenlik kilidi (1), Kanat (1)	32	25
3	Yaşam Kaynağı	Okyanus (1), Üç ayaklı masanın üçüncü ayağı (1), Kayık küreği (1), Kolon (1), Yemek (1), Kalemin içindeki uç (1), Toprak (1), Su (2), Her şey (1), Direk (1), Evin direği (1)	12	9.3
4	Güvenilir	Güven (1), Köpek (1), Ev (3), Liman (1), Dost (2), Ağaç gölgesi (2), Güven duygusu (1)	11	8.5
5	Eğiten, bilgi veren	Öğretmen (6), Rehber (1), Tecrübe ağacı (1)	8	6.2
6	Yol gösterici	Işık (1), Fener (1), Ayna (1), Yaşam koçu (1), Ampul (1)	5	3.9
7	Huzur kaynağı	Güneş (4)	4	3.1
8	Zıt özellikleri barındıran	Dışı sert içi yumuşak nesne (1), Zaman (1), Robot (1)	3	2.3
9	Fedakâr	Mum (2), Beyin (1)	3	2.3
10	Yetenekli bir varlık	Para (1), Yuva (1)	2	1.5
11	Çalışkan	Ev bacası (1), Dünya (1)	2	1.5
12	Gizemli	Kapalı kutu (1)	1	0.7
13	Geçici mutluluklar veren	Anlık eğlence (1)	1	0.7
14	Yararlı bir varlık	Telefon (1)	1	0.7
15	Benzersiz bir varlık	Anne (1)	1	0.7
Toplam			128	100

Tablo 4 incelendiğinde, öğretmen adaylarının baba metaforuna ilişkin olarak verdikleri cevapların 15 kategori oluşturduğu söylenebilir. Kategoriler içerisinde en çok söylenen ilk üç kategori, güçlü bir varlık, koruyan kollayan ve yaşam kaynağı olarak baba kategorileridir.

Güçlü bir varlık olarak baba kategorisinde 8 metafor türü yer almaktadır. Örnek ifade: “*Baba dağ gibidir çünkü her zaman arkada dağ gibi durur.*”

Koruyan, kollayan olarak baba, kategorisinde 19 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: “*Baba aslan gibidir çünkü her zaman seni başkalarından korur.*”

Yaşam kaynağı olarak baba, bu kategoriye 11 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: “*Baba üç ayaklı bir masanın 3. ayağı gibidir çünkü o masanın 3. ayağı olmadan ayakta duramaz.*”

Güvenilir olarak baba, kategorisinde yedi metafor türü bulunmaktadır. Örnek ifade: “*Baba liman gibidir çünkü nereye gidersen git dönebileceğin güven ortamıdır.*”

Eğiten, bilgi veren olarak baba, kategorisinde 3 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: “*Baba öğretmen gibidir çünkü ondan çok şey öğrenilir.*”

Yol gösterici olarak baba, kategorisinde 5 metafor görünmektedir. Örnek ifade: “*Baba çınar ağacı gibidir çünkü ailemizin kökünü oluşturan bizlere yol gösterip ayakta tutan kişidir.*”

Huzur kaynağı olarak baba, kategorisinde 1 metafor türü yer almaktadır. Örnek ifade: “*Baba ev gibidir çünkü onun yanında huzurlu olursun.*”

Zıt özellikleri barındıran olarak baba, kategorisinde 3 metafor türü bulunmaktadır. Örnek ifade: “*Baba dışı sert içi yumuşak olan nesne gibidir çünkü ne kadar sert olursa olsun iç tatlıdır böyle olmak ister.*”

Fedakâr olarak baba, kategorisini 2 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: “*Baba mum gibidir çünkü mumun yanması ve etrafına ışık vermesi için birine ihtiyaç duyar.*”

Yetenekli bir varlık olarak baba, kategorisinde 2 metafor türü bulunmaktadır. Örnek ifade: “*Baba kahraman gibidir çünkü bütün sorunlarımızı çözebilendir.*”

Çalışkan olarak baba, kategorisinde 2 metafor türü yer almaktadır. Örnek ifade: “*Baba dünya gibidir çünkü herkesi taşır ve durmadan işini yapar.*”

Gizemli olarak baba, kategorisinde bir metafor görünmektedir. Örnek ifade: “*Baba kapalı bir kutu gibidir çünkü toplumun baskısı ve alışılmış düzenden dolayı duygularını ve fedakarlığını çocuklarına hissettirmemesi gerektiğini düşünür.*”

Geçici mutluluklar veren olarak baba, kategorisinde bir metafor türü yer almaktadır. Örnek ifade: “*Baba anlık eğlence gibidir çünkü sadece anlık eğlenebildiğimiz için.*”

Yararlı bir varlık olarak baba, kategorisini bir metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: “*Baba ağaç gibidir çünkü meyve vermese de gölgesi yeter.*”

Benzersiz bir varlık olarak baba, kategorisini bir metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: “*Baba anne gibidir ama anne de değildir.*”

Tablo 5’te katılımcıların “kardeş” kavramına yönelik oluşturdukları metaforların yer almaktadır.

Tablo 5. “Kardeş” kavramına ilişkin geliştirilen metaforların frekansları

Sıra	Metafor Adı	Frekans	Sıra	Metafor Adı	Frekans
1	Dost	14	46	Duyu organı	1
2	Ayna	5	47	Aslan	1

3	Kedi	4	48	Ender bulunan çiçek	1
4	Su	4	49	Mağara	1
5	En iyi Oyuncak	3	50	Ev	1
6	Günlük	3	51	Çay	1
7	Güneş	3	52	Geçmiş	1
8	Diğer yarım	3	53	ABD	1
9	Kitap	2	54	Barış	1
10	Etle tırnak	2	55	Google	1
11	Ağaç yaprağı	2	56	Yağmur	1
12	Yoldaş	2	57	Can	1
13	Candan bir parça	2	58	İhtiyaç	1
14	Gül	2	59	Kendi canım	1
15	Para	2	60	Battaniye	1
16	Ağaç	2	61	Turşu	1
17	Gizli kutu	1	62	Uzuv	1
18	Göz	1	63	Ekşi yüz şeker	1
19	Stres topu	1	64	Sorumluluk alma	1
20	Tereyağı üzerindeki bal	1	65	Çöl ortasındaki su birikintisi	1
21	Hizmetçi	1	66	Anne/baba	1
22	DNA	1	67	Bana	1
23	Sığınak	1	68	Meyveler	1
24	Duvar	1	69	Dalgalı deniz	1
25	Renk	1	70	Mutluluk	1
26	Buzluktaki ekmek	1	71	Maskot	1
27	Ateş	1	72	Önemi sonradan anlaşılan eşya	1
28	Oyun oynamak	1	73	Kilitli kasa	1
29	Saat	1	74	Hikâye kitabı	1
30	Parmaklar	1	75	Ananas	1
31	Nefes	1	76	Yastık	1
32	Yedek pil	1	77	Sonsuzluk	1
33	Şarkı	1	78	Kalemtraş	1
34	Sır küpü	1	79	Fırtına	1
35	Liman	1	80	Kahkaha	1
36	Silgi	1	81	Altın	1
37	Üveyik kuşu	1	82	Doğum lekesi	1
38	Oksijen	1	83	Gölge	1
39	Hediye	1	84	Yapboz	1
40	Her şey	1	85	Yol arkadaşı	1
41	Oyuncak	1	86	Bir elmanın diğer yarısı	1
42	Kuş	1	87	İp	1
43	Vücut	1	88	Yıldız	1
44	Fidan	1	89	Rehber	1
45	İnternet	1			
				Toplam	128

Tablo 5 incelendiğinde, katılımcıların “kardeş” kavramına ilişkin toplam 89 metafor geliştirdiği görülmektedir. Bulgulardan sık söylenen ilk üç metafor dost (n=14), ayna (n=5) ve kedi (n=4) şeklindedir.

Kardeş kavramına yönelik metaforlar Tablo 6’da belirtilmektedir.

Tablo 6. “Kardeş” kavramına yönelik kategoriler

Sıra	Kavramsal Temalar	İlgili Metaforlar	Frekans	Yüzde
1	Vazgeçilmez bir varlık	Duyu organı (1), Doğum lekesi (1), Su (4), Güneş (3), Stres topu (1), Ateş (1), Oyun oynamak (1), Parmaklar (1), Tereyağı üzerindeki bal (1), Yedek pil (1), Diğer yarım (3), Barış (1), Can (1), İhtiyaç (1), Kendi canım (1), Uzun (1), Anne/baba (1), Meyveler (1), Dalgalı deniz (1), Kalemtraş (1), Altın (1), Etle turnak (2), Gölge (1), Yapboz (1)	32	25
2	Güvenilir	Sığınak (1), Buzluktaki ekmek (1), Sır küpü (1), Gizli kutu (1), Günlük (3), Dost (14), Duvar (1), Liman (1), Üveyik kuşu (1), Mağara (1), Kilitli kasa (1), Yastık (1)	27	21.0
3	Eğlenceli bir varlık	Saat (1), Oyuncak (1), Şarkı (1), En iyi oyuncak (3), Yoldaş (2), Mutluluk (1), Maskot (1), Kahkaha (1)	11	8.5
4	Zıt özellikleri barındıran	Kedi (4), Gül (2), Yağmur (1), Turşu (1), Ekşi yüz sakız (1)	9	7.0
5	Yansıtıcı bir varlık	Ayna (5), Geçmiş (1), Bana (1), İp (1)	8	6.2
6	Koruyan, kollayan	Yol arkadaşı (1), Ağaç (2), Her şey (1), Aslan (1), Çay (1), Çöl ortasındaki su birikintisi (1), Fırtına (1)	8	6.2
7	Duygusal bağlılığın olduğu varlık	Candan bir parça (2), Göz (1), DNA (1), Vücut (1), Bir elmanın diğer yarısı (1)	6	4.6
8	Değerli bir varlık	Hediye (1), Ev (1), Önemi sonradan anlaşılan eşya (1), Ağaç yaprağı (2)	5	3.9
9	Eğiten, bilgi veren	İnternet (1), Kitaplar (2), Google (1), Hikâye kitabı (1)	5	3.9
10	Zor bir varlık	Para (2), Sorumluluk almak (1), Ananas (1)	4	3.1
11	Yaşam kaynağı	Nefes (1), Renk (1), Oksijen (1)	3	2.3
12	Yol gösterici	Silgi (1), Yıldız (1), Rehber (1)	3	2.3
13	Korunacak, destek olunacak varlık	Kuş (1), Ender bulunan çiçek (1)	2	1.5
14	Zarar veren	ABD (1)	1	0.7

15	Yetenekli bir varlık	Hizmetçi (1)	1	0.7
16	Sevgi kaynağı	Battaniye (1)	1	0.7
17	Sonsuz bir varlık	Sonsuzluk (1)	1	0.7
18	Hassas bir varlık	Fidan (1)	1	0.7
Toplam			128	100

Tablo 6 incelendiğinde, öğretmen adaylarının kardeş metaforuna ilişkin olarak verdikleri cevapların 18 kategori oluşturduğu söylenebilir. Kategoriler içerisinde en çok söylenen ilk üç kategori, vazgeçilmez bir varlık, güvenilir ve eğlenceli bir varlık olarak kardeş kategorileridir.

Vazgeçilmez bir varlık olarak kardeş, kategorisinde 24 metafor türü yer almaktadır. Örnek ifade: “*Kardeş duyu organı gibidir çünkü bazen bizim yerimize görür, duyar, bize aynı organlarımız gibi yakındır.*”

Güvenilir olarak kardeş, kategorisini 12 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: “*Kardeş buzluaktaki ekmek gibidir çünkü ihtiyacın olduğunda ortaya çıkar.*”

Eğlenceli bir varlık olarak kardeş kategorisinde 8 metafor türü bulunmaktadır. Örnek ifade: “*Kardeş saat gibidir çünkü onunla zaman akıp gider.*”

Zıt özellikleri barındıran olarak kardeş kategorisinde 5 metafor türü bulunmaktadır. Örnek ifade: “*Kardeş kedi gibidir çünkü kızdırdığımızda hemen tırnaklarını çıkarır, sevdiğimizde uysallaşır, bizle vakit geçirir.*”

Yansıtıcı bir varlık olarak kardeş, kategorisi 4 metafor türüyle temsil edilmektedir. Örnek ifade: “*Kardeş geçmiş gibidir çünkü kendimizi onda görürüz.*”

Koruyan, kollayan olarak kardeş kategorisinde 7 metafor türü görülmektedir. Örnek ifade: “*Kardeş para gibidir çünkü ne zaman nerede neye ihtiyacınız olsa o olur.*”

Duygusal bağlılığın olduğu varlık olarak kardeş, kategorisinde 5 metafor türü yer almaktadır. Örnek ifade: “*Kardeş bir elmanın diğer yarısı gibidir çünkü kardeşi mutluysa mutludur, eğer mutsuzsa da mutsuzdur. Her duyguda beraberdir.*”

Değerli bir varlık olarak kardeş, kategorisinde 4 metafor türü vardır. Örnek ifade: “*Kardeş ağacın yaprakları gibidir çünkü ağacı güzelleştiren ve koruyan yapaktır.*”

Eğiten, bilgi veren olarak kardeş, bu kategoriyi 4 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: “*Kardeş hikâye kitabı gibidir çünkü kardeşimizle hayallerini kurduğumuz çoğu şeyi birlikte olup yaşıyormuş gibi yapabiliriz.*”

Zor bir varlık olarak kardeş, kategorisinde 3 metafor türü bulunmaktadır. Örnek ifade: “*Kardeş ananas gibidir çünkü ananası çok yediğimizde dilimizin veya ağzımızın içinin acıdığı gibi az yediğimizde tadının damağımızda kaldığı gibi kardeşimizle de ne kadar beraber olursak o kadar kavga ederiz, ne kadar uzak kalırsak o kadar özleriz.*”

Yaşam kaynağı olarak kardeş, kategorisini 3 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: “*Kardeş su gibidir çünkü su gibi hayat verir insana. Bir insan susuz yaşayamadığı gibi kardeşiz de yaşayamaz. Kendisine hayat verir, dost sırdaş olur.*”

Yol gösterici olarak kardeş, kategorisinde 3 metafor yer almaktadır. Örnek ifade: “*Kardeş silgi gibidir çünkü bizim yaptığımız hataları düzeltir.*”

Korunacak, destek olunacak varlık olarak kardeş, kategorisinde iki metafor türü yer almaktadır. Örnek ifade: “*Kardeş kuş gibidir çünkü ne kadar büyüse de onu her zaman korumak isterim. Sesi ne olursa olsun huzur verir.*”

Zarar veren olarak kardeş, kategorisini 1 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: “*Kardeş ABD gibidir çünkü her şeyimi sömürüyor.*”

Yetenekli bir varlık olarak kardeş, kategorisini 1 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: “*Kardeş hizmetçi gibidir çünkü ailedeki her şeyi o halleder.*”

Sevgi kaynağı olarak kardeş, kategorisinde 1 metafor türü bulunmaktadır. Örnek ifade: “*Kardeş battaniye gibidir çünkü sarar sarmalar.*”

Sonsuz bir varlık olarak kardeş, kategorisini 1 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: “*Kardeş sonsuzluk gibidir çünkü bitmeyeceğini her zaman bilirsin.*”

Hassas bir varlık olarak kardeş, kategorisinde 1 metafor türü bulunmaktadır. Örnek ifade: “*Kardeş fidan gibidir çünkü kırılığandır.*”

Tablo 7’de katılımcıların “aile” kavramına yönelik oluşturdukları metaforların frekans ve yüzde değerleri görülmektedir.

Tablo 7. “Aile” kavramına ilişkin geliştirilen metaforların frekansları

Sıra	Metafor Adı	Frekans	Sıra	Metafor Adı	Frekans
1	Ev	10	46	Bayram günü	1
2	Ağaç	5	47	Sıcak ortam	1
3	Nar	4	48	Gelecek	1
4	Okul	4	49	Tablo	1
5	Oksijen	3	50	Bir olmak	1
6	Sıcak bir yuva	3	51	En yakındaki karakol	1
7	Kale	2	52	Liman	1
8	Hayat	2	53	Hiçbir şey	1
9	Zincir	2	54	Zürafa	1
10	Güvenli bir yer	2	55	Her şey	1
11	Gökkuşağı	2	56	Hep sığınacak yer	1
12	Dağ	2	57	Deniz	1
13	Yıldız	2	58	Hava	1
14	Orman	2	59	Bahçe	1
15	Su	2	60	Oyun	1
16	Gökyüzü	2	61	Soba	1
17	Beş parmak	2	62	Kar tanesi	1
18	Dünya	2	63	Mutluluk iksiri	1

19	Bir bina temeli	1	64	Makine	1
20	İnci	1	65	Tuz	1
21	Sarmaşık	1	66	Ev çatısı	1
22	Bina	1	67	Çiçek	1
23	Masa ayağı	1	68	Gelişim dönemleri	1
24	Çınar	1	69	Vücut sistemi	1
25	Resim	1	70	Öğretmen	1
26	Serotonin hormonu	1	71	Saat	1
27	Çiçek bahçesi	1	72	Karışık çerez	1
28	Eksik kalan yan	1	73	Eğitim yuvası	1
29	Şömine	1	74	Gölgesinde dinlenen ağaç	1
30	Yemek	1	75	Papatya	1
31	İskelet sistemi	1	76	Sıcak bir oda	1
32	Yağmurdaki bank	1	77	Puzzle	1
33	İp	1	78	Yapıştırıcı	1
34	Gemide çalışanlar	1	79	Bina	1
35	Elmas	1	80	Sistem	1
36	Sandık	1	81	Bukalemun	1
37	Parmak izi	1	82	Hayatla başa çıkmak	1
38	Güneş sistemi	1	83	Kolon	1
39	Sürü	1	84	Karınca	1
40	Kurt sürüsü	1	85	Güneş	1
41	Bağ	1	86	Şimal yıldızı	1
42	Evren	1	87	Demir	1
43	Vücut	1	88	El	1
44	Koruma kalkanı	1	89	Evin kapısını kapatınca içeride kalanlar	1
45	Bulut	1	90	İnsanın eli kolu	1
				Toplam	125

Tablo 7 incelendiğinde, katılımcıların “aile” kavramına ilişkin toplam 90 metafor geliştirdiği görülmektedir. Bulgulardan sık söylenen ilk üç metafor ev (n=10), ağaç (n=5) ve nar (n=4) şeklindedir.

Aile kavramına yönelik olarak ifade edilen kategoriler Tablo 8’de belirtilmektedir.

Tablo 8. “Aile” kavramına yönelik kategoriler

Sıra	Kavramsal Temalar	İlgili Metaforlar	Frekans	Yüzde
1	Koruyan, kollayan	Ev (10), Zürafa (1), Kurt sürüsü (1), Çınar (1), Yağmurdaki bank (1), İp (1), Sürü (1), Liman (1), Deniz (1), Gölgesinde dinlenen ağaç (1)	19	1.2
2	Bütünsel bir varlık	Makine (1), Bina (1), Masa ayağı (1), İskelet sistemi (1), Vücut (1), Bulut (1), Tablo (1), Bahçe (1), Çiçek (1), Gelişim dönemleri (1), Vücut sistemi (1), Gökkuşuğu (2), Papatya (1), Puzzle	18	14.4

		(1), Sistem (1), El (1), Eksik kalan yan (1)		
3	Vazgeçilmez bir varlık	Tuz (1), Beş parmak (2), Oksijen (3), Serotonin hormonu (1), Yemek (1), Bir olmak (1), Hava (1), Hayatla başa çıkma (1), İnsanın eli kol (1)	12	9.6
4	Değerli bir varlık	Nar (4), Orman (2), İnci (1), Şömine (1), Elmas (1), Bayram günü (1), Sıcak bir oda (1)	11	8.8
5	Sadık bir varlık	Ağaç (5), Sarmaşık (1), Bağ (1), Koruma kalkanı (1), Hep sığınacak yer (1)	9	7.2
6	Güçlü bir varlık	Karınca (1), Kale (2), Zincir (2), Yapıştırıcı (1), Bina (1), Demir (1), Evin kapısını kapatınca içerde kalanlar (1)	9	7.2
7	Uyumlu bir varlık	Yıldız (2), Çiçek bahçesi (1), Güneş sistemi (1), Saat (1), Bukalemun (1), Kolon (1), Gemide çalışanlar (1)	8	6.4
8	Yaşam kaynağı	Dünya (2), Su (2), Bina temeli (1), Her şey (1)	6	4.8
9	Güvenilir	En yakındaki karakol (1), Güvenli bir yer (2), Ev çatısı (1), Dağ (2)	6	4.8
10	Eğiten, bilgi veren	Okul (4), Gelecek (1), Eğitim yuvası (1)	6	4.8
11	Eşsiz bir varlık	Sadık (1), Parmak izi (1), Hiçbir şey (1), Karışık çerez (1), Kar tanesi (1)	5	4
12	Zıt özellikleri barındıran	Resim (1), Hayat (2), Soba (1)	4	3.2
13	Sonsuz bir varlık	Gökyüzü (2), Evren (1)	3	2.4
14	Yol gösterici	Öğretmen (1), Güneş (1), Şimal yıldızı (1)	3	2.4
15	Mutluluk kaynağı	Sıcak ortam (1), Oyun (1), Mutluluk iksiri (1)	3	2.4
16	Huzur kaynağı	Sıcak bir yuva (3)	3	2.4
Toplam			125	100

Tablo 8 incelendiğinde, öğretmen adaylarının aile metaforuna ilişkin olarak verdikleri cevapların 16 kategori oluşturduğu söylenebilir. Kategoriler içerisinde en çok söylenen ilk üç kategori, koruyan kollayan, bütünsel bir varlık ve vazgeçilmez bir varlık olarak aile kategorileridir.

Koruyan, kollayan olarak aile, kategorisinde 10 metafor türü yer almaktadır. Örnek ifade: “*Aile gölgesinde dinlenebildiğimiz bir ağaç gibidir çünkü bazen çok yorulsa da onların yanına gittiğimizde her şeyin yoluna girdiğini hissederiz.*”

Bütünsel bir varlık olarak aile, kategorisini 17 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: “*Aile papatya gibidir çünkü orta kısmı anne-baba yaprakları ise çocuklarını simgeler ve hep beraberlerdir.*”

Vazgeçilmez bir varlık olarak aile, kategorisini 9 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: *“Aile hayat gibidir çünkü hayatta her şey gelebilir insanın başına ve ne olursa olsun hep onların varlığını hiss edersiniz. Onların olması; sağlıklı, iyi olduklarını bilmek bile büyük huzur, mutluluktur.”*

Değerli bir varlık olarak aile, kategorisinde 7 metafor türü bulunmaktadır. Örnek ifade: *“Aile elmas gibidir çünkü çok değerli bir varlıktır.”*

Sadık bir varlık olarak aile, kategorisi 5 metafor türü ile temsil edilmektedir. Örnek ifade: *“Aile zincir gibidir çünkü birbirine çok sıkı duygusal bağlarla bağlıdır.”*

Güçlü bir varlık olarak aile, kategorisinde 7 metafor görünmektedir. Örnek ifade: *“Aile mutluluk iksiri gibidir çünkü onların varlığını bilmek mutluluk verir.”*

Uyumlu bir varlık olarak aile, kategorisinde 7 metafor türü yer almaktadır. Örnek ifade: *“Aile güneş sistemi gibidir çünkü birbirinden uzak dahi olsa birbirleri ile uyumu, varoluşu birbirlerine uygunluk yazar.”*

Yaşam kaynağı olarak aile, kategorisi 4 metafor türünü temsil etmektedir. Örnek ifade: *“Aile bir binanın temeli gibidir çünkü temel sağlam kurulmazsa binanın hiçbir katında güvenli hissedemezsin. Hayatın temel yapı taşı ailedir.”*

Güvenilir olarak aile, bu kategoriye 4 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: *“Aile en yakındaki karakol gibidir çünkü güvende hissettirir.”*

Eğiten, bilgi veren olarak aile, kategorisinde 3 metafor türü bulunmaktadır. Örnek ifade: *“Aile okul gibidir çünkü çocuk hayatı ailede öğrenmeye başlar.”*

Eşsiz bir varlık olarak aile, kategorisinde 5 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: *“Aile parmak izi gibidir çünkü her aile farklıdır hem sayı olarak hem yaşantı olarak.”*

Zıt özellikleri barındıran olarak aile, kategorisinde 3 metafor görünmektedir. Örnek ifade: *“Aile soba gibidir çünkü hep sıcaktır ama ateşi kızdırınca yakar ve bu çok acıtır.”*

Sonsuz bir varlık olarak aile, kategorisinde 2 metafor türü yer almaktadır. Örnek ifade: *“Aile gökyüzü gibidir çünkü sonsuzdur o sonsuzlukta kaybolursun ama hep baktığında içindeki o huzur o sıcaklık insana mutluluk verir.”*

Yol gösterici olarak aile kategorisini 3 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: *“Aile Şimal Yıldızı gibidir çünkü bize yolumuzu gösterir.”*

Mutluluk kaynağı olarak aile kategorisi 3 metafor türü ile temsil edilmektedir. Örnek ifade: *“Aile oyun gibidir çünkü eğlencelidir.”*

Huzur kaynağı olarak aile kategorisinde 1 metafor türü bulunmaktadır. Örnek ifade: *“Aile sıcak bir yuva gibidir çünkü en huzur bulduğun yerdir.”*

Tablo 9’da “aile kurmak” kavramına yönelik oluşturulan metaforlar bulunmaktadır.

Tablo 9. “Aile kurmak” kavramına ilişkin geliştirilen metaforların frekansları

Sıra	Metafor adı	Frekans	Sıra	Metafor adı	Frekans
1	Bina inşa etmek	10	49	Dağları aşmak	1
2	Yapboz	4	50	Olmayan bir bütünü tamamlama	1
3	Yeni bir ev	4	51	Okyanustaki en güzel balık	1
4	Deniz	3	52	Robot	1
5	Fidan dikmek	3	53	Kahvaltı yapma	1
6	Yeni bir sayfa	2	54	Yeniden doğmak	1
7	Hayat	2	55	Şirket	1
8	Yeni bir yurt kurma	2	56	Tehlikeli sporlar	1
9	Yemek pişirmek	2	57	Ayna	1
10	Örgü örmek	2	58	Çadır kurma	1
11	Sorumluluk	2	59	Kitap yazma	1
12	Kuş	2	60	Yatırım yapma	1
13	Matruşka	2	61	Bir eve sığma	1
14	Matematik sorusu	2	62	Gereklilik	1
15	Çınar	2	63	Çok izlemek istediğim ama içeriğini bilmediğim film	1
16	Ev	2	64	Meyve yetiştirmek	1
17	Bilinmezlik	2	65	Sevdiğim kadın	1
18	İnşaat	2	66	Yuva	1
19	Bir çift çorap	1	67	Loto oynama	1
20	Pil	1	68	Güzel bir yolculuk	1
21	Yemek tarifi	1	69	Kuşların yuva yapması	1
22	Ev düzme	1	70	İmkânsız	1
23	Salıncak	1	71	Gelecek için umut	1
24	Elma	1	72	Kara delik	1
25	Yapışkanlı ayakkabı bantları	1	73	Sınav	1
26	Tesisat	1	74	Uzun yola çıkmak	1
27	Donanımlı bir kitap	1	75	Çok zor olan bir iş	1
28	Kalem	1	76	Ülkeler	1
29	Mimarlar	1	77	Hayatın kendisi	1
30	Devlet kurmak	1	78	Ev alma	1
31	Proje ödevi	1	79	Zor bir sınava hazırlanma	1
32	Hiç bilmediğin bir yolda yürümek	1	80	İlk defa çıkılan bir yolda nereye gittiğini çok da umursamadan risk alma	1
33	Karda yürümek	1	81	Düğüm atma	1
34	Okumayı öğrenmek	1	82	Şiir yazma	1
35	Her zaman lazım olan eşya	1	83	Dünya	1
36	Çok sevdiğin şarkının benzerinden bulmak	1	84	Tamamlanma	1
37	Kıyma makinesin	1	85	Denize açılan pencere	1
38	Bahis	1	86	Çiçek	1

39	Dağ	1	87	Yeni bir yol	1
40	Mühendis	1	88	Nar	1
41	Beyaz sayfa	1	89	Anahtar	1
42	Devlet	1	90	Toprak	1
43	Sevgiyle yapılmış antlaşma	1	91	Binanın temeli	1
44	Ayakkabı	1	92	Puzzle parçaları	1
45	Balık tutmak	1	93	Gemi	1
46	Çocuğun ilkokula başlaması	1	94	Farklı deneyim kazanma	1
47	Yaşam	1			
48	Hayat suyu	1	95	Okyanus	1
Toplam					127

Tablo 9 incelendiğinde, katılımcıların “aile kurmak” kavramına ilişkin toplam 95 metafor geliştirdiği görülmektedir. Bulgulardan sık söylenen ilk üç metafor bina inşa etmek (n=10), yapboz (n=4) ve yeni ev (n=4) şeklindedir.

Aile kurmak kavramına yönelik olarak ifade edilen kategoriler Tablo 10’da belirtilmektedir.

Tablo 10. “Aile kurmak” kavramına yönelik kategoriler

Sıra	Kavramsal Temalar	İlgili Metaforlar	Frekans	Yüzde
1	Riskli bir varlık	Çok izlemek istediğim ama içeriğini bilmediğim film (1), Şirket (1), Tehlikeli sporlar (1), Salıncak (1), Hiç bilmediğin bir yolda yürümek (1), Bahis (1), Kahvaltı yapma (1), Bilinmezlik (2), Deniz (3), Loto oynama (1), Kara delik (1), Kara delik (1), Hayatın kendisi (1), İlk defa çıkılan bir yolda nereye gittiğini çok da umursamadan risk alma (1), Yeni bir yol (1), Anahtar (1)	19	14.9
2	Geliştirici bir varlık	Meyve yetiştirme (1), Yeniden doğmak (1), Mühendis (1), Örgü örmeye (2), Mimarlar (1), Fidan dikmek (3), Beyaz sayfa (1), Çocuğun ilkokula başlaması (1), Yeni bir sayfa (2), Yeni bir yurt kurma (2), Toprak (1), Binanın temeli (1)	17	13.3
3	Bütünsel bir varlık	Yemek tarifi (1), Yapboz (4), Elma (1), Tesisat (1), Devlet kurmak (1), Kalem (1), Yemek pişirmek (1), Devlet (1), Tamamlanma (1), Puzzle parçaları (1), Gemi (1)	14	11
4	Şekillendirici bir varlık	Ev düzmek (1), Bir bina inşa etmek (10), Dünya (1)	12	9.4

5	Hassas bir varlık	Proje ödevi (1), Karda yürümek (1), İnşaat (2), Kitap yazma (1), Kuşların yuva yapması (1), Sınav (1), Sınav (1), Çok zor olan bir iş (1), Zor bir sınava hazırlanmak (1), Çiçek (1)	11	8.6
6	Zor bir kavram	Sorumluluk (2), Dağ (1), Matematik sorusu (2), Dağları aşmak (1), Robot (1), Çadır kurma (1), İmkânsız (1), Ev almak (1)	10	7.8
7	Huzur kaynağı	Yuva (1), Yeni bir ev (4), Denize açılan pencere (1)	6	4.7
8	Değerli bir varlık	Çok sevdiğin şarkının benzerini bulmak (1), Sevgiyle yapılmış antlaşma (1), Okyanustaki en güzel balık (1), Hayat (2), Güzel bir yolculuk (1)	6	4.7
9	Çok yönlü bir varlık	Matruşka (1), Donanımlı bir kitap (1), Kıyma makinesi (1), Yaşam (1), Nar (1)	5	3.9
10	Uyumlu bir varlık	Bir çift çorap (1), Kuş (2), Şiir yazma (1)	4	3.1
11	Sadık bir varlık	Ülkelere (1), Bir eve sığma (1), Uzun yola çıkmak (1), Düğüm atma (1)	4	3.1
12	Vazgeçilmez bir varlık	Her zaman lazım olan eşya (1), Ayakkabı (1), Olmayan bir bütünü tamamlamak (1), Gereklilik (1)	4	3.1
13	Yararlı bir varlık	Balık tutmak (1), Yatırım yapma (1), Pil (1)	2	1.5
14	Güçlü bir varlık	Çınar (2)	2	1.5
15	Yol gösterici	Gelecek için umut (1), Farklı deneyim kazanma (1)	2	1.5
16	Koruyan, kollayan	Ev (2)	2	1.5
17	Yaşam kaynağı	Okyanus (1), Hayat suyu (1)	2	1.5
18	Eşsiz bir varlık	Sevdiğim kadın (1)	1	0.7
19	Gereksiz bir varlık	Yapışkanlı ayakkabı bantları (1)	1	0.7
20	Eğiten, bilgi veren	Okumayı öğrenmek (1)	1	0.7
21	Yansıtıcı bir varlık	Ayna (1)	1	0.7
Toplam			127	100

Tablo 10 incelendiğinde, öğretmen adaylarının aile kurma metaforuna ilişkin olarak verdikleri cevapların 21 kategori oluşturduğu söylenebilir. Kategoriler içerisinde en çok söylenen ilk üç kategori, riskli bir varlık, geliştirici bir varlık ve bütünsel bir varlık olarak aile kurma kategorileridir.

Riskli bir varlık olarak aile kurmak kategorisinde 16 metafor türü yer almaktadır. Örnek ifade: “*Aile kurmak bir kara delik gibidir çünkü içinde ne olduğu her daim muammadır, güzel şeyler veya kötü şeyler belki de bir yok oluşturmaz.*”

Geliştirici bir varlık olarak aile kurmak kategorisi 12 metafor türüyle temsil edilmektedir. Örnek ifade: “*Aile kurmak toprak gibidir çünkü çorak bir toprakta verim beklenmez ama iyi bir toprakta verim beklemek aile kurmanın temelidir.*”

Bütünsel bir varlık olarak aile kurmak, kategorisi 11 metaforla temsil edilmektedir. Örnek ifade: “*Aile kurmak gemi gibidir çünkü içindeki her kişi bir görev için uğraşır.*”

Şekillendirici bir varlık olarak aile kurmak kategorisinde 3 metafor türü bulunmaktadır. Örnek ifade: “*Aile kurmak dünya gibidir çünkü aile ile kendimiz için yeni bir dünya kurarız.*”

Hassas bir varlık olarak aile kurmak kategorisini 10 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: “*Aile kurmak çiçek gibidir çünkü her detayına dikkat etmek ve yetiştirirken özen göstermek gerekir.*”

Zor bir kavram olarak aile kurmak kategorisinde 8 metafor görünmektedir. Örnek ifade: “*Aile kurmak ev almak gibidir çünkü aynı aile kurmak gibi ev almak da ebeveynlerinin baskısı sonucu zorla aldığı bir şeydir. Ama sonucunda mutlu olmak veya mutsuz olmak size bağlıdır.*”

Huzur kaynağı olarak aile kurmak kategorisinde 3 metafor türü yer almaktadır. Örnek ifade: “*Aile kurmak denize açılan bir pencere gibidir çünkü onlara her baktığımızda huzur verir.*”

Değerli bir varlık olarak aile kurmak kategorisini 5 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: “*Aile kurmak güzel bir yolculuk gibidir çünkü yoldaki tüm sıkıntılara rağmen güzeldir.*”

Çok yönlü bir varlık olarak aile kurmak kategorisini 5 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: “*Aile kurmak yaşam gibidir çünkü mutluluk, hüznün, sağlık, hastalık hepsi bir arada.*”

Uyumlu bir varlık olarak aile kurmak kategorisinde 3 metafor türü bulunmaktadır. Örnek ifade: “*Aile kurmak bir çift çorap gibidir çünkü eşini, kendine benzeyeni buluyorsun, hayatının çoğunu birlikte geçiriyorsunuz.*”

Sadık bir varlık olarak aile kurmak kategorisini 4 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: “*Aile kurmak bir uzun yola çıkmak gibidir çünkü o yolda karşılaşacağımız her türlü sorun sıkıntı ve yaşanabilecek olumsuz şeylere beraber göğüs germek ve yolu beraber yürümektir.*”

Vazgeçilmez bir varlık olarak aile kurmak kategorisinde 4 metafor bulunmaktadır. Örnek ifade: “*Aile kurmak ayakkabı gibidir çünkü birbirinin aynısı olmasa bile aynı yolda yürümek için gereklidir.*”

Yararlı bir varlık olarak aile kurmak kategorisinde 3 metafor türü yer almaktadır. Örnek ifade: “*Aile kurmak örgü örmek gibidir çünkü ilmek ilmek işlenir.*”

Güçlü bir varlık olarak aile kurmak kategorisini 1 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: “*Aile kurmak çınar gibidir çünkü büyük ve sağlamdır.*”

Yol gösterici olarak aile kurmak kategorisini 2 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: “*Aile kurmak gelecek için umut gibidir çünkü görüp, yaşadığın olmasını istediğin, hayal ettiğin şeylere yaklaşılmada bir yoldur.*”

Koruyan, kollayan olarak aile kurmak kategorisinde 1 metafor bulunmaktadır. Örnek ifade: “*Aile kurmak ev gibidir çünkü kendimizi iyi ve güvende hissedebileceğimiz bir şeydir.*”

Yaşam kaynağı olarak aile kurmak kategorisinde 2 metafor yer almaktadır. Örnek ifade: “*Aile kurmak okyanus gibidir çünkü okyanus yaşamın varlığını mümkün kılar. Ailede tıpkı okyanus gibi insanların varlığını mümkün kılar.*”

Eşsiz bir varlık olarak aile kurmak kategorisinde 1 metafor türü görünmektedir. Örnek ifade: “*Aile kurmak sevdiğim kadın gibidir çünkü ondan başka aile düşünemiyorum.*”

Gereksiz bir varlık olarak aile kurmak kategorisinde 1 metafor türü yer almaktadır. Örnek ifade: “*Aile kurmak yapışkanlı ayakkabıdaki bağcığı gibidir çünkü gereksizdir insan tek başına kimseye bağlı olmadan yaşayabilir.*”

Eğiten, bilgi veren olarak aile kurmak kategorisi 1 metafor türüyle temsil edilmektedir. Örnek ifade: “*Aile kurmak okumayı öğrenmek gibidir çünkü hiç bilmediğin bir şeyi öğrenmektir.*”

Yansıtıcı bir varlık olarak aile kurmak kategorisini 1 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: “*Aile kurmak ayna gibidir çünkü nasıl bakarsak öyle yaşarız.*”

Tablo 11’de katılımcıların “çocuk sahibi olmak” kavramına yönelik metaforları yer almaktadır.

Tablo 11. “Çocuk sahibi olmak” kavramına ilişkin geliştirilen metaforların frekansları

Sıra	Metafor Adı	Frekans	Sıra	Metafor Adı	Frekans
1	Ağaç	4	51	Dünyanın en değerli şeyi	1
2	Mutluluk	4	52	Sağlık	1
3	Çocuk yetiştirmek	4	53	Yeni tecrübe	1
4	Resim yapma	3	54	Eğitim	1
5	Bahçıvan	3	55	Lunapark	1
6	Çiçek	3	56	Huzur	1
7	Tohum	2	57	Besin	1
8	Bağlılık	2	58	Sabır taşı	1
9	Yeniden canlanma	2	59	Meyve veren ağaç	1
10	Öğretmen olma	2	60	Eline bir demet gül alma	1
11	Fidan dikme	2	61	Bitter çikolata	1
12	Bitki yetiştirme	2	62	Ebeveyn	1
13	Kitap yazmak	2	63	Güneş	1
14	Kılı kırk yarmak	2	64	İş	1
15	Fidan sahibi olma	2	65	Şeker ve çikolata	1
16	Kanaviçe işleme	1	66	Görev	1

17	Korkudan tir tir titreyen çocuk	1	67	Koruyucu, destekleyici bir muhafız olma	1
18	Dağa çıkma	1	68	Bilinmez	1
19	Sorumluluk	1	69	Bitmeyen iş mesaisi	1
20	Aşk	1	70	Bedenden bir parça	1
21	Hayatın zirvesi	1	71	Gülümseme	1
22	Dibinde su olan kuyu	1	72	Pek çok duygu durumun içinde barındırdığı bir çark	1
23	Çiçek açma	1	73	Kıştan sonra gelen bahar	1
24	Sürpriz	1	74	Okula başlama	1
25	Mesleğe atanma	1	75	Değişim	1
26	Noktalama işaretlerin	1	76	Tarif edilmez bir duygu	1
27	Maraton	1	77	Huzur veren etkinlikler	1
28	Dünyanın içinde yeni dünya kurma	1	78	Yeni bir birey, karakter oluşturma	1
29	Dünyaya sahip olma	1	79	Orman işletme müdürlüğü	1
30	Yemek yapma	1	80	Borç yapma	1
31	Davul	1	81	Yaşama sevinci	1
32	Kedi besleme	1	82	Mutluluk, huzur, çaba gibi somut kavramları elimizde tutma	1
33	Akıl sağlığı yerinde olmayan insanın işi	1	83	Hem üzüntü hem sevinç trajedisi	1
34	Kuş	1	84	Büyüme	1
35	Matematik çalışma	1	85	Pamuk ipliği	1
36	Matematik	1	86	Aslan	1
37	Çok sevdiğin bir iş	1	87	Yeni bir kitap okuma	1
38	Sürpriz yumurta	1	88	Meyve	1
39	Risk alma	1	89	Biber	1
40	Hayat	1	90	Hayatı yeniden öğrenme	1
41	Hiçbir şey	1	91	Can	1
42	Okyanus	1	92	Yeniden doğmak	1
43	Çaydaki şeker	1	93	Uçurtma	1
44	Sınav	1	94	Bulut	1
45	Mucize	1	95	Hayatına ikinci bir canın katılması	1
46	Birinden hediye alma	1	96	Bizim geleceğimiz	1
47	Kalp	1	97	Yapboz	1
48	Sonsuz sevgi	1	98	Puzzle parçası	1
49	Kepçe	1	99	Hayvan sahiplenme	1
50	Uçurtma uçurma	1	100	Fedakârlık	1
				Toplam	124

Tablo 11 incelendiğinde, katılımcıların “Çocuk sahibi olmak” kavramına ilişkin toplam 100 metafor geliştirdiği görülmektedir. Bulgulardan sık söylenen ilk üç metafor ağaç (n=4), mutluluk (n=4) ve çocuk yetiştirmek (n=4) şeklindedir.

Çocuk sahibi olmak kavramına yönelik kategoriler Tablo 12’de belirtilmektedir.

Tablo 12. “Çocuk sahibi olmak” kavramına yönelik kategoriler

Sıra	Kavramsal Temalar	İlgili Metaforlar	Frekans	Yüzde
1	Şekillendirici bir varlık	Kitap yazma (2), Kuş (1), Orman işletme müdürlüğü (1), Kanaviçe işleme (1), Ağaç (4), Bahçıvan (3), Çiçek yetiştirme (4), Sınav (1), Dünyanın içinde yeni dünya kurma (1), Yeni tecrübe (1), Eğitim (1), Yeni bir birey karakter oluşturma (1), Fidan sahibi olma (2), Yeniden doğmak (1), Bizim geleceğimiz (1)	25	20.1
2	Zor bir kavram	Akıl sağlığı yerinde olmayan insanın işi (1), Davul (1), Öğretmen olma (2), Sorumluluk (1), Dağa çıkma (1), Maraton (1), Kedi besleme (1), Matematik çalışma (1), İş (1), Görev (1), Bilinmez (1), Bitmeyen iş mesaisi (1), Değişim (1), Borç yapma (1), Kılı kırk yarmak (2), Uçurtma (1), Fedakârlık (1)	19	15.3
3	Değerli bir varlık	Aşk (1), Kalp (1), Şeker ve çikolata (1), Mesleğe atanma (1), Çok sevdiğin bir iş (1), Mucize (1), Birinden hediye alma (1), Sonsuz sevgi (1), Dünyanın en değerli şeyi (1), Lunapark (1), Ebeveyn (1), Güneş (1), Gülümseme (1), Kıştan sonra gelen bahar (1), Tarif edilmez bir duygu (1), Yaşama sevinci (1), Hayata ikinci bir canın katılması (1), Hayvan sahiplenme (1)	18	14.5
4	Hassas bir varlık	Resim yapma (3), Dünyaya sahip olma (1), Yemek yapma (1), Çiçek (3), Tohum (2), Bitki yetiştirme (2), Pek çok duygu durumunun içinde barındırdığı bir çark (1), Okula başlama (1), Büyüme (1), Pamuk ipliği (1), Aslan (1)	17	13.7
5	Vazgeçilmez bir varlık	Dibinde su olan kuyu (1), Kepçe (1), Noktalama işareti (1), Çayda şeker (1), Sağlık (1), Besin (1), Meyve veren ağaç (1), Eline bir demet gül alma (1), Bedenden bir parça (1), Mutluluk, huzur, çaba gibi somut kavramları elimizde tutma (1), Meyve (1), Can (1), Yapboz (1), Puzzle parçası (1)	14	11.2
6	Geliştirici bir varlık	Hayat (1), Hayatı yeniden öğrenmek (1), Çiçek açmak (1), Fidan dikme (2), Sabır taşı (1), Yeniden canlanma (2), Yeni bir kitap okuma (1)	9	7.2

7	Riskli bir varlık	Bitter çikolata (1), Sürpriz (1), Matematik (1), Sürpriz yumurta (1), Risk alma (1), Korkudan tir tir titreyen çocuk (1), Hem üzüntü hem sevinç trajedisi (1), Biber (1), Bulut (1)	9	7.2
8	Mutluluk kaynağı	Hayatın zirvesine ulaşmak (1), Mutluluk (4), Uçurtma uçurma (1)	6	4.8
9	Sadık bir varlık	Bağlılık (2), Koruyucu, destekleyici bir muhafız olma (1)	3	2.4
10	Huzur kaynağı	Huzur (1), Huzur veren etkinlikler (1)	2	1.6
11	Sonsuz bir varlık	Okyanus (1)	1	0.8
12	Eşsiz bir varlık	Hiçbir şey (1)	1	0.8
Toplam			124	100

Tablo 12 incelendiğinde, öğretmen adaylarının çocuk sahibi olma metaforuna ilişkin olarak verdikleri cevapların 12 kategori oluşturduğu söylenebilir. Kategoriler içerisinde en çok söylenen ilk üç kategori, şekillendirici bir varlık, zor bir kavram ve değerli bir varlık olarak çocuk sahibi olma kategorileridir.

Şekillendirici bir varlık olarak çocuk sahibi olmak kategorisinde 15 metafor türü yer almaktadır. Örnek ifade: “*Çocuk sahibi olmak çiçek yetiştirmek gibidir çünkü çocuklar tohum gibidir. Ektikten sonra doğru bakım ve sevgiyle düzgün bir şekilde büyüyecektir.*”

Zor bir kavram olarak çocuk sahibi olmak, bu kategoriye 17 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: “*Çocuk sahibi olmak matematik çalışmak gibidir çünkü başlarda anlarsan zamanla çözmek zevk verir ama zordur.*”

Değerli bir varlık olarak çocuk sahibi olmak kategorisini 18 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: “*Çocuk sahibi olmak çok sevdiğin bir şiir gibidir çünkü çok sevdiğin şiiri ne kadar okursan oku asla sıkılmazsın.*”

Hassas bir varlık olarak çocuk sahibi olmak kategorisinde 11 metafor türü bulunmaktadır. Örnek ifade: “*Çocuk sahibi olmak resim yapmak gibidir çünkü çocuk boş bir tuval gibidir boya ları çizgileri doğru çizmek onu bir sanat eserine çevirirken yanlış bir nokta onu felakete sürükleyebilir.*”

Vazgeçilmez bir varlık olarak çocuk sahibi olmak kategorisinde, 14 metafor görünmektedir. Örnek ifade: “*Çocuk sahibi olmak dibinde su olan kuyu gibidir çünkü içine düşünce hem su ihtiyacını karşı larsın ve bir daha o kuyudan çıkamazsın.*”

Geliştirici bir varlık olarak çocuk sahibi olmak kategorisinde 7 metafor türü yer almaktadır. Örnek ifade: “*Çocuk sahibi olmak öğretmen gibidir çünkü ona rehberlik edilir.*”

Riskli bir varlık olarak çocuk sahibi olmak kategorisi 7 metaforla temsil edilmektedir. Örnek ifade: “*Çocuk sahibi olmak korkudan tir tir titreyen bir çocuk gibidir çünkü o anda ne yapacağını bilemezsin, yardım istersin kaygıların vardır. Eğer iyi bir eş iyi bir baba seçtiysen toparlayabilirsin belki ama seçmemişsen geçmiş olsun.*”

Mutluluk kaynağı olarak çocuk sahibi olmak kategorisi 3 metafor türüyle temsil etmektedir. Örnek ifade: “*Çocuk sahibi olmak uçurtma uçurmak gibidir çünkü her rüzgâr esişinde karnında kelebekler uçuşur.*”

Sadık bir varlık olarak çocuk sahibi olmak kategorisinde 2 metafor türü bulunmaktadır. Örnek ifade: “*Çocuk sahibi olmak koruyucu, destekleyici bir muhafız olmaya benzer çünkü her anlamda yanında olmamız gerekir.*”

Huzur kaynağı olarak çocuk sahibi olmak kategorisinde 2 metafor görünmektedir. Örnek ifade: “*Çocuk sahibi olmak huzur veren etkinlikler gibidir çünkü çocuklar mutluluk ve huzur verir.*”

Sonsuz bir varlık olarak çocuk sahibi olmak kategorisini 1 metafor türü temsil etmektedir. Örnek ifade: “*Çocuk sahibi olmak okyanus gibidir çünkü bir çocuğun içinde keşfedebilecek çok şey var.*”

Eşsiz bir varlık olarak çocuk sahibi olmak kategorisinde 1 metafor türü bulunmaktadır. Örnek ifade: “*Çocuk sahibi olmak hiçbir şey gibidir çünkü anlatılanlara göre tarifi olmayan bir olaydır.*”

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırmada öğretmen adaylarının anne kavramına yönelik 62 metafor geliştirdiği ve en çok güneş, melek ve öğretmen metaforlarının ifade edildiği görülmektedir. Anne kavramına yönelik 16 kavramsal temanın geliştirildiği ve ilk 3 sırada yaşam kaynağı, koruyan, kollayan ve yol gösterici temalarının yer aldığı belirlenmiştir. Öğretmen adayları baba kavramına yönelik olarak 67 metafor üretip en sık dağ, ağaç ve çınar metaforlarını dile getirmişlerdir. Baba kavramına yönelik olarak 15 kavramsal tema ifade edilmiş olup ilk 3 sırada güçlü bir varlık, koruyan, kollayan ve yaşam kaynağı temaları ifade edilmiştir. Bu araştırmada, öğretmen adaylarının anne ve baba ile ilgili metaforlarının benzerlikler gösterdiği görülmektedir. Baba ile ilgili en sık dile getirilen metaforlar doğa ile ilgili iken anne ile ilgili en çok ifade edilen metafor da doğa ile ilgili bir unsurdur. Bunun yanı sıra temalarda da ortak yönler bulunmaktadır. Öğretmen adaylarının annelerin çocuk yetiştirmeye yönelik geleneksel rollerine dayalı metaforlar ifade ettikleri söylenebilir. Nitekim rehber, öğretici olma, anlayış gösterme gibi rolleri ifade eden kavramları belirtmişlerdir. Babalarla ilgili olarak da güçlü olma, koruma gibi Türk kültüründe de yerini bulan babanın erkek rolü çerçevesinde bir değerlendirme yaptıkları söylenebilir. Bu noktada öğretmen adaylarına göre annenin çocuk yetiştirme, çocukla etkileşim, babanın ise güçlü olma, aileyi koruma ile eşleştirildiği ifade edilebilir. Yanıtlar incelendiğinde öğretmen adaylarının anne ve baba kavramları ile ilgili olumlu temalar geliştirdikleri görülmekle birlikte az sayıda da olsa anne ve babaya yönelik olumsuz temaların ifade edildiği de görülmektedir. Şöyle ki, anne ile ilgili zayıf bir varlık, baba ile ilgili zıt özellikleri barındıran, geçici mutluluklar veren şekilde olumsuz özelliklerin şekillendirdiği temalar bulunmaktadır. Bu durum, katılımcıların kendi deneyimlerini/gözlemlerini cevaplarına aktarabildiklerini göstermektedir. Ek olarak cevaplardaki çeşitlilik de bu deneyim/gözlem süreçleriyle açıklanabilir. Uslu Yardımcı ve Bal (2015) da 6-12 yaş grubu çocuklara yönelik Türk çocuk şiirlerini inceledikleri araştırmalarında anne kavramına yönelik en sık duygusal

anne, çocuk bakımı ve ev işi yapan anne ile disiplini sağlayan anne temalarının ortaya konulduğu belirlenmiştir. Gökçek ve Boyacıoğlu (2023) tarafından yapılan çalışmada kadınların annelik ile ilgili memnuniyet/mutluluk, sorumluluk, endişe/korku ve fedakârlık yönlerine vurgu yapan temaları geliştirdiği belirlenmiştir. İbe Akcan ve Uçar (2022), annelik ve babalık kavramlarının Türkçede nasıl kavramsallaştırıldığına ilişkin çalışmalarında annelik ve babalık ile ilgili metaforların bir bölümünün benzerlik gösterebildiğini belirlemişlerdir. Aynı çalışmada, annelik metaforlarının (yol, hikâye/masal, bilim) hareketli bir sürece sahip iken babalık metaforlarının (güç, giysi/kimlik, spor) daha durağan olduğu belirlenmiştir. Başay ve Aksoy (2017), çocuğu olan babalarla gerçekleştirdikleri çalışmada, babaların anne metaforunda büyütüp yetiştirme, idare etme/yönetme rolünü, baba metaforunda ise koruyuculuk, ekonomik geçim sağlama, dayanak/destek olma temalarını belirttikleri vurgulanmıştır. Bu noktada aynı konu ile ilgili farklı kaynaklardan elde edilen bulguların annelik ile çocuk yetiştirme, eğitimi, bakımı, disiplini gibi çocukla bağlantılı rollerin, babalık ile güç, koruma gibi rollerin örtüştürüldüğü ifade edilebilir. Güneş (2020)'in çalışmasında yetişkinlere ebeveyn kavramı sorulmuş olup, en sık söylenen metaforun ağaç olduğu belirlenmiştir. Aynı çalışmada en çok söylenen kavramsal temaların koruyucu ve kollayıcı, bireye ve topluma karşı sorumlu ve eğitici ve şekillendirici temaları olduğu görülmektedir. Bu noktada araştırma bulgularının tutarlılık gösterdiği söylenebilir. Bununla birlikte öğretmen adaylarının anne ve baba kavramlarına yönelik algılarının toplumsal bakış açısını yansıtmakla birlikte kişisel deneyimlerini de barındırdığı ifade edilebilir.

Bulgulara göre öğretmen adayları kardeş kavramına yönelik olarak 89 metafor geliştirmiş, ilk 3 sırada da dost, ayna ve kedi yer almıştır. Kardeş ile ilgili 18 kavramsal tema içerisinden en çok söylenen ilk 3 tema vazgeçilmez, güvenilir ve eğlenceli olmuştur. Öğretmen adayları genel olarak kardeş ilişkilerinin olumlu yönlerine vurgu yapmışlardır. Bununla birlikte kardeş kavramının zıt özellikleri barındıran, zor, zarar veren şeklinde olumsuz temalarla da ilişkilendirdikleri görülmektedir. Bu noktada, kişisel deneyimlerin cevaplara yansıdığı söylenebilir. Bulgularda kardeşlerle ilgili olarak ifade edilen olumlu ve olumsuz temaların anne ve babalara yönelik geliştirilen temalarla örtüştüğü görülmektedir. Kardeşe yönelik metaforlardan güvenilir, koruyan, kollayan, eğiten bilgi veren, yaşam kaynağı, yol gösterici, yetenekli bir varlık temaları anne ve babalar için geliştirilen temalarda da yer almaktadır. Zıt özellikleri barındıran varlık teması, babalar ile ortak tema olup, yansıtıcı bir varlık, değerli bir varlık, sevgi kaynağı da anneler ile kardeşler için geliştirilen ortak temalardır. Vazgeçilmez, eğlenceli, duygusal bağın olduğu, zor, korunacak destek olunacak, zarar veren, sonsuz ve hassas olması temaları da kardeşe kavramına özel olarak üretilen, anne ve baba kavramlarından ayrılan temalardır. Bu noktada öğretmen adaylarının kardeş ilişkilerindeki birçok noktayı göz önünde bulundurduğu söylenebilir.

Öğretmen adayları, aile kavramına yönelik olarak 90 metafor üretilerek en sık ev, ağaç ve nar metaforları belirtilmiştir. Kavramsal temalar açısından 16 tema yer almakla birlikte koruyan/kollayan, bütünsel, vazgeçilmez bir varlık şeklinde üç tema sıklıkla ifade edilmiştir. Öğretmen adaylarının aile kavramına yönelik metaforlarının büyük bir bölümü olumlu olup zıt özellikleri barındıran teması ile olumsuz bir özellik ifade edilmiştir. Anne, baba ve kardeş kavramlarının yanı sıra aile kavramında da az da olsa olumsuz tema yer almıştır. Sönmez, ve

arkadaşları (2018), öğretmen adaylarının aile kavramı ile ilgili metaforlarında ilk 3 sırada bütünlük ve birleştirici olma, yetiştirici, eğitici ve rehber olma, huzurlu ve güvenli ortam sağlamanın yer aldığını ve katılımcıların tamamının olumlu temalar belirttiğini ifade etmişlerdir. Ceylan (2016)'ın çalışmasında da aileye yönelik en fazla ağaç metaforunun kullanıldığı belirlenmiştir. Bu noktada bulgular arasında benzerlik olduğu söylenebilir.

Aile kurmak ile ilgili olarak öğretmen adayları 95 metafor geliştirmiş, en sık bina inşa etmek, yapboz, yeni ev metaforları ifade edilmiştir. Aile kurmak ile ilgili olarak kavramsal temalar 21 kategoride ifade edilmiş, ilk üç sırada ise riskli, geliştirici ve bütünsel bir varlık temaları belirtilmiştir. İlk üç tema içerisinde yer alan riskli bir kavram temasının yanı sıra zor bir kavram teması ile öğretmen adaylarının aile kurmaya temkinli bir yaklaşım gösterdikleri söylenebilir. Çoğunlukla aile kurmaya yönelik olumlu temalar ifade edilmiş olsa da gereksiz bir varlık şeklinde olumsuz bir tema da belirtilmiştir. Demir Öztürk ve arkadaşları (2018) tarafından ebeveynlerin evlilik kurumuna yönelik algılarının ele alındığı çalışmada, ebeveynler evliliğin zor, yorucu, uğraştırıcı, zaman alan ve belirsizlik içeren bir kavram olduğunu belirtmişlerdir. Bu noktada iki araştırmanın bulguları benzerlik göstermektedir. Tamamı bekar olan bu çalışma grubundaki öğretmen adayları aile kurmaya temkinli yaklaşırken evli ve çocuklu olan kişiler de evliliğin zor yönlerine daha çok odaklanmışlardır.

Çocuk sahibi olmak ile ilgili olarak 100 metafor geliştirilmiş olup ağaç, mutluluk, çocuk yetiştirmek ilk üç metafor içinde yer almıştır. Çocuk sahibi olmak kavramına yönelik temalarda ise 12 kategori ifade edilmiş, ilk 3 sırada şekillendirici, zor ve değerli bir varlık belirtilmiştir. Bu araştırma içerisinde öğretmen adaylarının aile kurma kavramına yönelik temkinli bakış açılarının çocuk sahibi olma kavramında da görülebildiği söylenebilir. Öğretmen adayları gerek aile kurma gerek çocuk sahibi olma kavramlarında genel olarak olumlu temalara yer verseler de riskli ve zor bir kavram tanımlamalarını kullanmışlardır. Bu bulgu, okul öncesi öğretmen adaylarının alanları gereği küçük çocukları tanıma ve anlamaya yönelik çok sayıda ders almaları sonucunda gerçekçi bir bakış açısı geliştirdikleri şeklinde yorumlanabilir. Nitekim çocuğun gelişimine yönelik bilgi ve farkındalık, ebeveynliği destekleyen bir unsur olarak kabul edilmektedir (Mercy ve Saul, 2009). Okul öncesi öğretmen adaylarının mesleği doğrudan küçük çocukların gelişimi ve eğitimi üzerine olduğu için bu sürece yönelik bilgi ve farkındalıkların diğer üniversite öğrencilerine göre daha yüksek düzeyde olması beklenmektedir. Aytekin (2022) çocuk gelişimci ebeveynlerle yaptığı çalışmada, mesleki bilginin çocuk yetiştirme sürecine çeşitli katkılar sağlayabildiğini belirtmiştir. Metaforlar açısından ise çocuk gelişimi ön lisans öğrencilerinin çocuk kavramına yönelik metaforik algılarını belirlemek için yapılan başka bir çalışmada ise öğrencilerin en fazla “çiçek”, “fidan” ve “ağaç” metaforlarına yer verdiği görülmektedir (Güngör ve Gülay Ogelman, 2022). Okul öncesi öğretmen adaylarının “çocuk” ve “okul öncesi öğretmeni” kavramına ilişkin metaforik algılarını belirlemek için yapılan bir çalışmada çocuk metaforuna yönelik en fazla “yönlendirilebilir ve işlenebilir olma”, “muhtaç olma” ve “eğitimden etkilenebilir olma” kategorilerine yer verdikleri belirlenmiştir (Akgün, 2016). Kuyucu ve arkadaşları (2013) çalışmasında okul öncesi öğretmenleri “çocuk” kavramı ile ilgili en çok melek, sünger ve yıldız metaforlarını kullanmışlardır. Bununla birlikte şekillendirilebilen bir hammadde olarak çocuk kategorisini

ifade etmişlerdir. Bu noktada en sık söylenen metaforlar açısından farklı bulgular olsa da tema açısından benzer bir sonuç söz konusudur.

Genel olarak öğretmen adaylarının altı kavramla ilgili metaforlarının çeşitlilik gösterdiği söylenebilir. Ek olarak anne, baba, kardeş, aile ve aile kurmak kavramları ile ilgili az da olsa olumsuz temalar üretilmiş olup, aile kurmak ve çocuk sahibi olmak kavramlarına yönelik olarak temkinli bir bakış açısını ifade eden temaların ifade edildiği görülmektedir. Bu noktada, öğretmen adaylarının aile yaşantıları ve deneyimlerinin bakış açılarını etkilediği ifade edilebilir. Bununla birlikte özellikle son yıllardaki toplumsal değişimin ve ekonomik koşulların öğretmen adaylarının bakış açısını etkileyebileceği düşünülmektedir.

Bu araştırmada, katılımcılarla birebir görüşmeler yapılarak, belirttikleri metaforların nedenleri belirlenmemiştir. Dolayısıyla öğretmen adaylarının olumlu ve olumsuz temalarının nedenlerine yönelik görüşleri bilinmemesine karşılık benzer çalışmaların ortak olan ve olmayan bulguları ile değerlendirmeler yapılmıştır. Bu unsur, araştırmanın sınırlılıklarından biri olup sonraki çalışmalarda üretilen metaforlarla ilgili görüşmelerin gerçekleştirildiği çalışmalar yapılabilir. Öğretmen adaylarının bakış açılarını derinlemesine ortaya koymayı sağlayacak nitel çalışmalar planlanabilir. Bununla birlikte toplumun tamamını ilgilendiren aile kavramına yönelik çalışmaların artırılması, bu çalışmalarla ailelerin ihtiyaçları, aile kavramının dinamikleri, ailelerin desteklenmesi gibi konu başlıklarında bilgilerin artmasını sağlayabileceği gibi müdahale çalışmalarına da zemin oluşturabilir.

KAYNAKLAR

- Acay Sözbir, S., & Çamlıbel Çakmak, Ö. (2016). Okul öncesi öğretmen adaylarının “müzik” kavramına ilişkin metaforik algıları. *The Journal of Academic Social Science*, 42, 269-282.
- Akgün, E. (2016). Okul öncesi öğretmen adaylarının “çocuk” ve “okul öncesi öğretmeni” kavramına ilişkin metaforik algıları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(4), 1652-1672.
- Arslan, A. (2022). Erken çocukluk döneminde çocuğun gelişiminin desteklenmesinde aile. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11(4), 1676-1684.
- Atıcı, Ş., Kalkan, A., Ertekin, B. D., & Çamlıbel Çakmak, Ö. (2019). Okul öncesi öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime ilişkin metaforik algıları. *International Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 6(37), 1257-1267.
- Atış Akyol, N, Ata Doğan, S., & Durmuşoğlu, M. (2021). Okul öncesi eğitimde öğretmenin iletişim becerilerinin önemi: aile katılımı, iş birliği ve öğretmen-çocuk ilişkisi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 887-899.
- Avcı, F. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim ve okul öncesi eğitim programı kavramlarına ilişkin metaforik algıları. *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 7(45), 1828-1840.
- Avcı, F. (2023). Okul öncesi öğretmenlerinin aile katılımı etkinliklerine ilişkin metaforik algıları. *Okul Yönetimi*, 2(2), 175-187.
- Aytekin, Ç. (2022). Çocuk gelişimci annelerin çocuk yetiştirme deneyimlerinin incelenmesi: nitel bir çalışma. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, 9(2), 403-437.

- Başay, A., C., & Aksoy, A., B. (2017). Farklı gelişim döneminde çocuğu olan babaların çocuk, anne ve baba metaforlarının incelenmesi. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 6(3), 328-347.
- Bayrı, Y., & Akçacı, T. (2020). Metafor yöntemi ile temel ekonomik ve finansal kavramların algı seviyelerinin belirlenmesi: kilis örneği. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD)*, 12(23), 452-473.
- Bozkır, K., & Kanak, M. (2023). Okul öncesi eğitim alanında yapılmış metafor çalışmalarının gözden geçirilmesi: sistematik bir derleme. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2(2), 50-68.
- Ceylan, A., (2016). *Aile kavramına ilişkin metaforik algıların belirlenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Creswell, J. W. (2017). *Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları* (Çev. Edt: S. B. Demir) (4. Baskıdan çeviri). Ankara: Eğiten Kitap.
- Debra, C. (2021). Using metaphorical metacognition and invitational education theory to enhance teacher-candidates' learning. *Journal of Invitational Theory and Practice*, 27, 5-23.
- Demir, C., & Karakaş Yıldırım, Ö. (2019). Türkçede metaforlar ve metaforik anlatımlar. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(4), 1085-1096.
- Demir Öztürk, E., Demir Yıldız, C., & Başaran, M. (2018). *Ebeveynlerin evlilik kurumuna ilişkin algılarının metaforik olarak incelenmesi*. 27. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi Tam Metin Kitabı. Ankara: Pegem Yayıncılık. 2567-2572.
- Duran, M. (2020). Okul öncesi öğretmen adaylarının fen kavramına ilişkin algılarının metafor yoluyla incelenmesi. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 14(31), 648-667.
- Ereş, F. (2009). Toplumsal bir sorun: suçlu çocuklar ve ailenin önemi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 17(17), 88-96.
- Giren, S. (2015). Okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının okul öncesi eğitim öğretmeni kavramına ilişkin metaforları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(2), 123-132.
- Gökçek, A. İ., & Boyacıoğlu, N. E. (2023). Kadınların annelik algısına yönelik bir metafor analizi. *Fenerbahçe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(2), 205-219.
- Gülay Ogelman, H., Güngör, H., Sarı, B., & Durkan, N. (2022). Preschool pre-service teachers' metaphoric perceptions of the concept of "environment": a longitudinal study. *Journal of Teacher Education and Lifelong Learning*, 4(2), 196-211.
- Güneş, A. (2020). Bireylerin ebeveynlik olgusuna ilişkin algıları: bir metafor çalışması. *Kadem Kadın Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 289-330.
- Güneş, A. & Fırat, M. (2016). Açık ve uzaktan öğrenmede metafor analizi araştırmaları. *Açık öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 115-129.
- Güngör, H., & Gülay Ogelman, H. (2022). Çocuk gelişimi ön lisans öğrencilerine göre çocuk kavramı. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13(1), 581-599.
- Güngör, H., Mutlu Öztürk, H., & Gülay Ogelman, H. (2022). Okul öncesi eğitimi öğretmenliği lisans öğrencilerinin "kültürel miras" kavramına ilişkin algılarına yönelik metafor analizi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(2), 511-521.
- İbe Akcan, P., & Uçar, A. (2022). Türkçede annelik ve babalık metaforlarının derlem temelli çözümlemesi. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi* 62(1), 701-720.

- Kara, B. (2018). Türkiye’de aile yapısının değişimine etki eden dinamikler. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, (40), 374-385.
- Kıral, B. (2021). Nitel araştırmada fenomenoloji deseni: türleri ve araştırma süreci. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 10(4), 92-103.
- Koçer, H., Ünal F., & Eskidemir Meral, S. (2015). Okul öncesi öğretmen adaylarının “çocuk” kavramına ve “öğretmen” kavramına ilişkin metaforlarının öğretmenlik uygulama planlamalarına yansımaları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 171-185.
- Kokkosi, A., Poulou, M., Koustourakis, G., & Chaniotakis, N. (2022). Perceptions of preschool teachers about their role in the school context (use of metaphors and literal language). *European Journal of Education Studies*, 9(5), 260-273. <http://dx.doi.org/10.46827/ejes.v9i5.4298>
- Kuyucu, Y., şahin, M. & Kapıcıoğlu, O. (2013). Okul öncesi öğretmenlerinin “çocuk” kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 43-53.
- Lüle Mert, E. (2019). Okul öncesi öğrencilerinin okul öncesi eğitim programındaki kavramlara ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla analizi (geometrik şekil). *International Journal of Language Academy*, 7(29), 64-79.
- Lüle Mert, E. (2021). Okul öncesi öğretmenler ve öğretmen adaylarının “çocuk” kavramına ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla analizi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 14(85), 1-14.
- Mercy J. A., & Saul J. (2009). Creating a healthier future through early interventions for children. *Journal of the American Medical Association*. 301(21),2262–2264.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. (2nd ed). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Özevin, B. & Kaya, A. (2020). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin metaforik algıları. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(3), 691-707.
- Özyürek, A., Adıbatmaz, M., Çetin, A., Meriç, A., Kılınc, N., Erzurumluoğlu, ř., Yücesan, Y., & Atalay, D., (2015). Okul öncesi eğitim kurumu ve ilkokullarda aile eğitimi ve katılımı çalışmalarının incelenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(3), 28-43.
- Parın, K. (2017). Metaforlar: hayat, anlam ve dil. *Söylem Filoloji Dergisi*, 2(1), 149-151.
- Pekdoğan, S., & Kanak, M. (2015). Okul öncesi öğretmen adaylarının yaratıcılığa ilişkin algıları: metafor analizi örneği. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi* (3), 138-147.
- Pektaş, S., Göktaş G., & İlhan, S. Y. (2023). Okul öncesi öğrencilerinin müzik kavramına yönelik metaforik algıları. *International Journal of Human Sciences* 20(4), 519-529.
- Sönmez, İ., Ahmetoğlu, E., & Akşın Yavuz, E. (2018). Okul öncesi öğretmen adaylarının aile kavramına ilişkin metaforik algıları, VIII. International Balkan and Near Eastern Social Sciences Congress Series-Plovdiv/Bulgaria, 21-22 Nisan, 2018. Proceedings of International Balkan and Near Eastern Social Sciences Congress SeriesPlovdiv/ Bulgaria, April 21-21, 2018 / Ed. Dimitar Kirilov DIMITROV, Dimitar NIKOLOSKI, Rasim YILMAZ (pp. 494-505).
- şenel, T., & Aslan, O (2014). Okul öncesi öğretmen adaylarının bilim ve bilim insanı kavramlarına ilişkin metaforik algıları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 76-95.

- Toptan Uzunçarşılı, A., Ülkü Akın, Ü. B., & Mollaoğlu, N. (2022). Okul öncesi öğretmenlerinde iletişim becerilerinin önemi. *Eurasian Education & Literature Journal*, 16, 51-66.
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri (2024). <https://sozluk.gov.tr/>
- Uslu Yardımcı, E. & Bal, M. (2015). Türk çocuk şiirlerinde anne metaforu. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(1), 1-16.
- Uysal, H., Özen Altınkaynak, Ş., Taşkın, N., Akman, B., & Dinçer, F. Ç. (2016). Okul öncesi öğretmeni adaylarının okul öncesi öğretmenliği programına ilişkin metaforik algıları. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 5(3), 1-15.
- Ünal, F. (2017). Okul öncesi öğretmen adaylarının “oyun” kavramına ilişkin metaforik algıları. *Route Educational and Social Science Journal*, 4(5), 407-426.
- Yağan Güder, S., & Yıldırım, A. (2014). Okulöncesi öğretmeni adaylarının demokrasiye ilişkin metaforları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(16), 151-170.
- Zhu, R., & Gopnik, A. (2023). Preschoolers and adults learn from novel metaphors. *Psychological Science*, 34(6), 696-704. <https://doi.org/10.1177/09567976231165267>

Etik Kurul Belgesi: Bu bilimsel araştırma, Sinop Üniversitesi 30.12.2022 tarih ve 2022/248 sayılı Etik Kurul Kararı gereğince Etik Kurul İzin Belgesi alınarak hazırlanmıştır.

Atıf için/ For Citation: Gülay Ogelman, H., İbiş, Ö. ve Sarı, B. (2025). Okul öncesi öğretmen adaylarının aile kavramına yönelik metaforik algıları. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 11(2), 87-119.